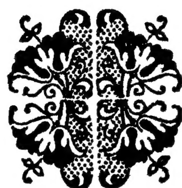
శతకరత్నములు

(మూడవ భాగము)

పబ్లిషరు:—

కొండపల్లి వీరవెంకయ్య

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో,

రాజమండ్రి.

శతకరత్నములు

(మూడవ భాగము)

పండిత మల్లాది లక్ష్మీనరసింహశాస్త్రిగారిచే

సంగ్రథితము.

పబ్లిషరు:—

కొండపల్లి వీరవెంకయ్య

శ్రీ సత్యనారాయణ బుక్ డిపో,

రాజమండ్రి.

రాజమహేంద్రవరము:

శ్రీ సత్యానంద ప్రెస్‌నందు

ముద్రింపఁబడినది.

1930.

[వెల 1—0—0

విషయసూచిక.

—o—

శతకరత్నములు.

మూడవభాగము.

తాడిమళ్ల రాజగోపాలశతకము.

—:o:—

సీ. నాథునికస్తూరినామంబు గనుగొని
కలికియెవ్వతెహానిగాఁగలించె
దక్కుచునాయింటి దగ్గరరాకుండ
మాటునఁబెట్టిన మగువయెవతె
పోయియాపనుల కొప్పించినదెవ్వతె
దానికినాయుసు ర్తగులుగాక
దోసముంచెన్నక దుముకులాడెవ్వతె
మన్ననగావించి మరులుగొల్పె
గీ. దానికోరికలీడేర్చు దైవమివుడు
యెంతయూసక్తితోనున్నదింతగదవే
తరుణినీవేగియిచటికి తాడిమళ్ల
రాజగోపాలుదేగదేరాజవదన. 1

సీ. సన్నజాజులసొబగెన్న నేమిటికినా
పతినన్ను విడనాడిపల్కునపుడు
రమణిరోకృష్ణుడు రాడాయెననిమది
తల్కుచీరెయుగట్ట దలపురాదు

వనితరో నాయేడు వారాలసొమ్ముల
బరిణేనిప్పను నాకుభ్రాంతిలేదు
ఆభరణాలకృతాంగినై యెనున్న
ఫలమేమికృష్ణుడు వలచిరాడు
గీ. ఎన్నిసొగసులుగలిగిన నేమిఫలము
కలికికృష్ణుడువచ్చుటగాదె సొమ్ము
తరుణినీవేగియిచటికి తాడిమళ్ల
రాజగోపాలు దేగదేరాజవదన. 2
సీ. పద్మగర్భునివాత్రిత బరిహారమొనరింప
వశముటేయెంతటివారికైన
జగతుడైయాబ్రిహ్మ బలవంతమునవన్న
కుత్సితుసకునేల కూర్చెనమ్మ
వేషధారికినేను వెలదినై యుండగ
సుదతిరోసంసార సుఖమెరుంగ
మునునీవిరీతు లెన్నియుజూచిన
యప్పుడేగాదని చెప్పనైతి
గీ. ననుచునీవేళ నామాటలడిగిరాద
లంచిరమని నినుబిలపించిటింతే
తరుణినీవేగియిచటికి తాటిమళ్ల
రాజగోపాలు దేగదేరాజవదన. 3
సీ. అతనికియేమేమి నానవాలంటివా
వేణువుదనచేత బూనినాడు
రహినొప్పశంఖచక్రంబులు గలవాడు
సఖియశ్రీవత్సలాంఛనమువాడు

కోమలినవరత్న కుండలంబులవాడు
కస్తూరితిలకము గలుగువాడు
నలినాక్షి స్త్రీలలో నవ్వుచుండెడువాడు
కమనీయజీనితి కాంతివాడు
గీ. యిన్నిసొగసులు గలిగినవనేమూ
దెలిసినవర్తమానము దేటపరచి
తరుణినీవేగియిచటికి తాడిమళ్ల
రాజగోపాలుదేగదేరాజవదన. 4
సీ. కమలాక్షియడవిలో గాయువెన్నెలరీతి
నాతడుసరసము లాడడాయె
గూరిమినామదగూర్చుం యెప్పుడైన
నింతినాకొక్కముద్దియ్యడాయె
బడతినేరమ్మని బ్రతిమాలినప్పుడైన
నగరుగంధము మేనలదడాయె
నోరాధికాయని యూహించియెప్పుడైన
బ్రీతితోనన్నుతా బిల్వడాయె
గీ. నరయనామదిజింతచే నుండజేసె
మానితంబుగ కృష్ణునిమనసురాదు
తరుణినీవేగియిచటికి తాడిమళ్ల
రాజగోపాలుదేగదేరాజవదన. 5
సీ. లంచమియ్యకనురావించ బొమ్మనివాని
నప్పుడేయేమైన నడుగనైతి
మొలకనవ్వులముద్దుమోము జూచినయంత
నాతనిగుణములే నరయనైతి

మాతల్లిదండ్రుల మాటలాలింపక
కుటిలబుద్ధినిగూడి కొలువోతి
వేగిరపడినేను వేడుకొనినగాని
సవతిపోరుకునే జడియనైతి
గీ. కొమ్మనాబుద్ధికేమను కొందునమ్మ
వలువుమనమాయో నోర్వనావశముగాదె
తరుణినీవేగిరంబుచటికి తాడిమళ్ల
రాజగోపాలుదేగ దేరాజవదన. 6

అచలబోధామృతమను

నామరహితాచలశతకము.

—:o:—

క. శ్రీమీరుయచల గురుడను
రామడుగున బుట్టినట్టిరత్నమునెపుడున్
ప్రేమతోశివరామాహ్వయు
వేసురుపూజింపుచుండు వేడుకలూరన్. 1

క. గురువర చచ్చుచుబుట్టుచు
పరిపరిబాములను జెందిపాపాత్ముడనై
నరకమునబడెడునను నీ
దరిజేరిచి బ్రోవవయ్య దాక్షిణ్యనిధీ. 2

క. జననము మరణములొందక
ననయమునొకరీతినుండు నట్లుగనాకున్
ఘనమగుసద్గతి మార్గము
వినజేయుము పుణ్యపురుష వేగమెకృపతోన్. 3

క. పరిపూర్ణము బయలనగను
గురుగుహ్యమనంతమనగ గోప్యంబనగన్
తిరమనగనచలమనగను
యరయము ఇవియన్ని బ్రహ్మమంచునుమదిలో. 4

క. జననము మరణములేకను
యనయమునొకరీతినుండి యన్నియుతానై
తిరమగునది యీబయలే
పరిపూర్ణంబంచునమ్ము బాలకయింకన్. 5

క. పెరుగుట విరుగుటలేకను
పెరిగేవిరిగేటిమాయ పేరేవిడకన్
కరగకచదరకవదరగ
నరయకమరియుండునదియె యచలంబగురా. 6

క. దేహమును జూచినీవతి
మోహముజెందేవునీవు మొదటిదివినుమా
దేహముకాలినమీదట
మోహముజెందంగగలవె ముదమునజెపుమా. 7

క. నీరూపము నీవెరిగిన
నారూపితదేహమింక నరయుటకేదీ
మారూదిపలుకనేర్చిన
యారూఢిగజడత దేహమచలములోనన్. 8

క. ఇంతట నంతగాకను
యంతట బ్రహ్మంబెయంచు నరసినతెలివిన్
యింతైనమదినినిల్పిన
చింతబడిపోయినీవు చెడుదువునుమ్మా. 9

క. ఘనమగు మిరముసూర్యుని
గనినీరూపమున కాంతిగడుహెచ్చుజుమీ
యనిపరిహాసమునేసితి
ననసేర్చువెల్గుతోటి నచలములోనఁ. 10

క. తారకమె గురుడు దెల్పిన
నూరకముద్రలన బట్టినోంకారమునఁ
సారెకుజపియించుటకును
నోరెవరికివచ్చునయ్యా నూహింపువడిఁ 11

క. తానసనెడివాడు యెవ్వడో
తానెరుగక మీదిమాట తలచుటతగునా
తానీయచలములోపల
తానేలేకుండబోయె తప్పకగనుమా. 12

క. తన్నెఱుగని జపమేలను
తన్నెరుగనియాత్రలేల తామసమేలా
తన్నెరుగని చదువేలను
తన్నెరుగని తత్వమేలతానెరుగుటకుఁ 13

క. తానేయరిషడ్వర్గము
తానేభూతంబులైదు తనువుఁ తానే
తానేమనసును బుద్ధియు
తానేయాదిత్తమందు తానెరుగువలెన్. 14

క. తానేతత్వము లన్నియు
తానేవేదంబులెల్ల తానేక్రియలున్
తానెకర్తయు కర్మయు
తానేస్త్రీరూపులన్నియు తానెఱుగవలెఁ. 15

క. అదినాదిదినాదనకను
అదినేనిదినేనటన్న యాశలులేకన్
మెదలుటచెదలుటలెరుగక
పదిలంబుగనుంటివేని బ్రహ్మమునీవే. 16

క. నీపలుకును నీమనసును
నీపనులనుగురునివంచు నీహంసనులే
నాపకగురునికి యొసగిన
నాపరిపూర్ణంబు జూపునర్థముతోడన్. 17

క. కొందరుగురువుల మంచును
పొందుగశిష్యులకు పూర్ణబోధలుసేయన్
యిందందు దిరుగుచుందురు
విందులుమరియారగించి వేత్తలమంచున్. 18

క. ఇందందు దిరుగువారల
డెందములల డబ్బుయందెడ్లకోసియుండెన్
యెందై నిట్టికుచ్చిత
చందంబులదిరుగువారు సాధులెజెపుమా. 19

క. ఈ మతులుకొందరు గురువులు
సమభావమంచు శిష్యసంపన్నులకున్
తిమనోటియెంగిలన్నము
మమతతోతినుడంచుబెట్టు మాయాస్పదులై. 20

క. మరియున్కొందరు గురువులు
పరిపూర్ణులుతమ్ముజూపి ప్రస్థాపింపన్
మరియాదదక్కించని
నెరిగేమియు బల్కకుందురెంతోనిష్టన్. 21

క. మరియుంగొందరు గురువులు
గురులకుపరిచర్యజేసి గోప్యంబగునా
పరిపూర్ణబోధవడసిన
నరులకెమోక్షంబటంచు నందుసుమ్మా. 22

క. ఇనుజూడనేగిచీకటి
గనుగొనింతైన లేనికరణినిభువిలో
ఘనమతిమంతుడు శిష్యుడు
తనగురునిగాంచినంత తానేబ్రోవున్. 23

క. గురుడును పామరనరుడును
నరయుగనొకరీతినుండు నజ్ఞానమునన్
వరచక్కెరకప్పురములు
పరికింపగనొక్కరూపుపనిభేదంబుల్. 24

క. తానేగురుడునుశిష్యుడు
తానేశాస్త్రంబులెల్ల తానేశ్రుతులున్
తానేయుక్తులుశక్తులు
తానేతనరూపులేని ధన్యుడుసుమీ. 25

క. తానే నీవును నేనును
తానేతగచక్రవర్తి తానేరాజున్
తానేమంత్రులు భటులును
తానేసర్వంబటంచు తానెరుగవలెన్. 26

క. సాధనములేనిబోధని
సాధులుపెక్కండ్రు దీనిసాధించిరియే
సాధనలబ్బిన నచలము
సాధింపగజాలవీవు సమరసబుద్ధిన్. 27

క. తరమా తన రూపముగన
తరమా బ్రహ్మంబునందు తానని పల్కన్
తరమా హంసను గనుగొన
తరమా సద్గురుని మహిమ తానెరుగుటకున్. 28

క. తననామరూప నటనలు
ఘనమగు యీబయలునందు కనబడెనేనిన్
తను బ్రహ్మననుట జెల్లును
కనవినలేనట్టివానికగునే బల్కన్ 29

క. నేనా బ్రహ్మనటంచును
యేనాడిల దెలిసినావొ యికయంతటితో
నీనామరూపనటనలు
యానాడే సున్నసుమ్మి యచలమునందున్. 30

క. పరిపూర్ణమంత దెలిపెడి
పరియంతము గురుని కెంతో భక్తుండనుచున్
తరువాత గురుని గాంచని
నరుడే పరిపూర్ణుడనుచు నమ్ముము వత్సా. 31

క. పరిపూర్ణభావయుతుడని
గురుతేమియు లేనివాడె గురువరుడగుయా
నరులెట్లు నెరుగజాలుదు
రరయంగను వెల్గుజూడ రాతిరితరమా 32

క. అబ్బురమగు పరిపూర్ణము
నిబ్బరముగ గురుడు దెల్పనికయంతటితో
శెబ్బరగు మేను జగములు
నెబ్బంగిని నెరుగబోకు నీబయలందున్. 33

క. రాగలవృకీడమేలులు
పోగలవృతమంతతామె పోడిమిచెడియీా
రాగద్వేషములేలను
కాగలకార్యంబుజూడు కడుశీఘ్రమునన్. 34

క నేనున్ననుధనముండును
నేనేలేకుండబోతె నేదికధనమా
నేననుటమాయయేగ
నేననుమామెమిలేదు నీబయలందున్. 35

సాంబమూర్తిశతకము.

:o:

సీ. శ్రీపార్వతీమనశ్చిన్మయాంభోజాతసతత
చరద్భృంగ చారుమూర్తి
సరసీరుహాసన స్వారాజరాణ్ముఖ్య
సకలాదితేయ వాంఛానుపూర్తి
సర్వచరాచరఖర్వవిస్ఫూర్జిత
భక్తపాలన ఘనభవ్యకీర్తి
భవదీయపదపద్మ భజనతత్పరచిత్త
భక్తపాలన ఘనభవ్యకీర్తి
గీ. యసమసురివైరి దితిజరాజసమర్తి
సదమలాఖిలముని రాజహృదయవర్తి
చెలఁగుకృపతోడ మమ్మురక్షించుకీర్తి
సంతతాహృతసుజనార్తి సాంబమూర్తి. 1

సీ. శ్రీకరబహువిధ శ్రేయోంచితాకర
పరిపాలితామరభక్తనికర
సకలగుణోత్తర సత్కంజదినకర
శరదుజ్వలాంబుద పురపురహర
సజ్జనావనపరసంతతహితకర
మాళీకృతసుధాసమంచితకర
భక్తారిసంహార భక్తవశంకర
శంకరిసన్నుతనిజనశుభకర
గీ. నిన్నె సతతంబు నమ్మితినిర్మలాత్మ
కానకావుము మమ్ము సత్కరుణమీఱ
భక్తవరదుఁడవీవు నేభక్తనరుఁడ
సంతతాహ్వృతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 2
సీ. కుండలాల్జేయించుకొంటిని చెవులకు
నివిదాల్పఁగుట్లు నేనెట్లుదెత్తు
మాధూకరంబెత్తి సాధించితినివిద్య
శాస్త్రపద్ధతుల నెచ్చటనుదెత్తు
నాభరణంబుల నన్నియుంచితిఁగాని
తొడరినరూపమెక్కడనుదెత్తుఁ
గలబుద్ధులన్నియుఁ గఱపినేఁగాని
యెంతయుసన్మతి యెట్లుదెత్తు
గీ. ననినయట్టులనల్పున కవనినాథు
చెంతనుద్యోగమబ్బినఁ జెడుగుణములె
కానిమంచిగుణంబులు గలుఁగునెట్లు
సంతతాహ్వృతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 3

సీ. నీచాత్మునర్థంబు యాచించుకన్నను
 ప్రథితాత్ముచే నల్కపడుట మేలు
అన్యులమతిఁగోరు కన్యగల్గుటకన్న
 క్షితిమీఁదన వివాహకతయె మేలు
తనమేలునోర్వని యనుజులుండుటకన్న
 నసహిష్ణులౌనన్యులైన మేలు
ధనమున్న దుష్పాత్ర వినియోగమగుకన్న
 నరయఁగా నిర్ధనుండైన మేలు
గీ. పరిజలఁబ్రోవని నృపుకన్నఁబరుఁడు మేలు
అల్పుఁడౌ మంత్రికన్న లే నతుఁడు మేలు
లేతయధికారికన్న బంట్రోతు మేలు
సంతతాహూతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 4

సీ. చిన్నధికారంబుఁ జేయునల్పుండును
 బెద్దయు నేకీభవించెనేని
బానిసెపనిఁజేయు పౌరుషహీనుండుఁ
 బెద్దయు నేకీభవించెనేని
నుల్లిపాయమ్ముక యూరూరఁదిరిగెడు
 వాఁడునువీఁడును గూడెనేని
నింటిలోదనకాంత కిష్టుఁడై నట్టియ
 వ్వాఁడును వీఁడునుగూడెనేనిఁ
గీ. బరిజలనఁగదగిన ప్రజలకుఁ బ్రబలుసుఖముఁ
బ్రభువునకుఁగల్గులాభంబుఁ బ్రబలియశము
నితనికిఘటిల్లు ప్రతిభయు నేమిచెప్పె
సంతతాహూతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 5

సీ. అధికారమదమున బధిరాంధతలుగల్గి
ముఁదమందసహజంబ కదమఱివిను
సభలోనఁగూర్చుండి సభ్యులనాడుచు
నితరులనెన్నుచు నెన్నఁబడుచు
నతివాక్ప్రగల్భంబు లాడుచునిటునటుదిరుగుచు
నధికారతృప్తిఁగొనుచు
వెధవలెక్కలటంచు విసుగుచుఁదమకిచ్చు
నట్టివి వెధవలె? యనఁగఁబడుచు
గీ. మఱియుఁగొందఱుదూఱెన శిరమువంచుకొనుచుఁ
గొలువుండునధికారిక్షోణియందు
జెడిబ్రతికినట్టివాఁడని చెప్పవలదె
సంతతాహ్వాతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 6
సీ. జననీజనకులకు సత్కీర్తిఁదేనట్టి
కొడుకుగాగాడతఁడు తుందుడుకుకాని
సత్కార్యమొనరింప సంతోషపడనట్టి
జనుఁడుగాడతఁడు దుర్జనుఁడకాని
విద్యావిహీనుఁడై యుద్యోగియగువాఁడు
పశువె? కాదిఱుకాళ్లపశువుకాని
న్యాయకార్యంబు నన్యాయంబుగాఁ
జేయునధికారి కాడధికారికాని
గీ. యిట్టిజనములు పుడమిపైఁబుట్టనేల?
పుట్టినీభక్తులను బాధపెట్టనేల?
పెట్టిభవదీయకోపాగ్నిగిట్టరేల?
సంతతాహ్వాతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 7

సీ. తల్లికిఁదండ్రికి దగుకీర్తిఁ దేకుంటె
నున్నట్టులుంచిన నొక్కమేలు
సత్కార్యమొనరింప సంతోషపడకుంటె
నుర్విఁ జెఱుపకున్న నొక్కమేలు
విద్యాప్రసంగముల్వినఁ దెల్విలేకుంటె
నుద్యోగికాకున్న నొక్కమేలు
న్యాయవిచారణఁ జేయఁగాలేకుంటెఁ
జక్కనుపేక్షింప నొక్కమేలు
గీ. ఇన్నిమేళ్లువిచారించి యేజనుండు
కంటకుఁడుగాక సన్నుతింగాంచునేని
తెల్విగలసజ్జనుండని తెలియవలయు
సంతతాహృతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 8
సీ. తప్పుసృష్టులొనర్చి తలవంపుపడుకంటె
నింటింట యాచించుకొంటమేలు
కడపటననృతవాక్యంబు లాడుటకంటె
జాలలేనని బ్రతిమాలమేలు
తాబెదారునితోడఁ దగినవైరముకంటెఁ
బలుపురువెట్టు ఛీవాట్లుమేలు
ధనికుడై యుండి యధర్మాత్ముఁడగుకంటె
నవనిపై నిఁదరిద్రుఁడైనమేలు
గీ. ఒకనిపైఁగిన్కనొకరిని వికలపఱచు
వానికంటెను దాసినైననుమేలు
చాడిఁజెప్పుటకంటెను జలముమేలు
సంతతాహృతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 9

సీ. సంకరజాతులు సభఁబూజ్యులై యుండి
రుత్తమకులజులు రిత్తపడిరి
శాస్త్రిద్ధాన్యముల్దిని చపలులై యుండెడి
వారలుపూర్ణాధికారులైరి
పల్లెలువెంబడిఁబడి జీవనముఁజేయు
జనులుమహారాజ సచివులైరి
చెవులలోఁగలమంచి చెలఁగెడివారలు
సంతర్పణాలవెంటఁ జనుచునుండి
గీ. రహాహకల్యాది సకలవర్ణాశ్రమంపు
ధర్మములుపోయి జనులన్యకర్ములైరి
ముందెటులనౌనొకద భక్తిముక్తిదాయి
సంతతాహృతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 10

సీ. చిననాటినుండియుఁ దనయింటివస్తువుల్
గొనిపోయియమ్మక కొంతడబ్బు
తప్పుసృష్టిలొనర్చి తలనంపులకునోర్చి
కూటసాక్ష్యముఁబల్కి కొంతడబ్బు
పదియిచ్చినాటికిఁ బత్రములవ్రాయించు
కొనిపుచ్చుకొనినట్టి కొంతడబ్బు
చెడునడవడిచేత సిగ్గెలంజల
కొన్నివస్తువులమ్మి కొంతడబ్బు
గీ. కూడబెట్టకమతిమంచి గుడ్డకొనక
జ్యేష్ఠులసుఖంబు నోర్వక చెరుచుమనుజుఁ
డుండెనేమి? గాడాగ్నిచే మండెనేమి?
సంతతాహృతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 11

సీ. జరుగునట్టికొలంది యురువటియుండుట
చదివునకొలఁది నిస్సంగుఁడగుట
ధనవృద్ధికొలఁదిని ధర్మంబుసేయుట
జ్ఞాతిబాధకొలంది శాంతుఁడగుట
యధికారముకొలంది న్యాయంబుబూనుట
పొగడుఁకొలంది సమ్మోదమువిడుట
పేర్మించుకొలఁదిని బిగియాకయుండుట
చనువిచ్చెడికొలంది సభయుడగుట
గీ. యననుభావ్యములైన దద్వృత్త్యయములఁ
బూనకుండుటతగుసాధ్యమైనవరకు
భక్తవాంఛానుపూర్తి సోమాభవ్యకీర్తి
సంతతాహ్వాతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 12
సీ. పూటకూటికిలేక పొరుగూళ్ళఁ కేగుచు
జెలిమిచుట్టరికముల్ చేసికొనుచు
సత్రంబులందు విచిత్రవై ఖరితోడఁ
బాచకులకుఁదోషు పాటుపడుచు
గొప్పయుద్యోగులకొంపలఁగలయట్టి
పనులుచేయుచుఁజాలఁ జనువుఁగొనుచు
సంతర్పణంబుల సహకారమొనరించి
గాడిపార్యవ్యాలచెంతఁ గడిఁగుడుచుచు
గీ. జెలఁగిమీసలదువ్వుచు సిగ్గుమాలి
తిరుగువారలనెట్టనితీర్చవచ్చు
భక్తవాంఛానుపూర్తియోాభవ్యకీర్తి
సంతతాహ్వాతసుజనార్తిసాంబమూర్తి॥ 13

సీ॥ కామినిభర్తతోఁ గయ్యంబులాడుట
పుత్రుఁడుతండ్రితోఁ బోరుగొనుట
బంటునృపపతితోడఁ బంతంబులాడుట
నీచుడధికుతోడ నేస్తపడుట
గురువునుశిష్యుండు పరిహాసమాడుట
దాసిపోసకుతోడఁ దగవుపడుట
రాజాధికారి ప్రిల్లదములాలించుట
ప్రగ్గడల్ప్రజలవైరంబుఁ గొనుట
గీ. లంచమధికాధికారి గ్రహించుటయును
గూటసాక్ష్యంబులివ్వఁగాఁ గూడికొనుట
దలఁపవచ్చును గలికాలధర్మములుగ
సంతతాహృతిసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 14

సీ. ఇలువెళ్ళినీకార్యమేను సేసెదనంచు
నమ్మించి చెడఁదీయు నరుఁడొకండుఁ
దానుచేసినయట్టి తగుశాసనంబును
వేఱుగామార్చెడి వీరుఁడొకఁడు
నొకభంగికార్యమందొనరించు తీర్పువే
ఱొకనికిఁగాదనుచుండు నొకఁడు
నీవాచరించినట్లేనుఁ జేసితిఁగాని
న్యాయంబుఁ జూడలేదనునొకండు
గీ. నిట్టిపాపుల కధికారమిచ్చినీవు
నీదుప్రారబ్ధమనెదవు నీలకంఠ
భక్తబాధలకును గూల్పశక్తిలేదె?
సంతతాహృతసునార్తిసాంబమూర్తి. 15

సీ. సభలోనఁగననొక్క సజ్జనుండుండెనా
తత్సభాపతికి మోదంబుగల్గు
బుత్రులలోనొక్క పుణ్యాత్ముఁడుండెనా
తల్లిదండ్రుల తపంబుల్లసిల్లు
గ్రామంబులోసదా శ్రీమంతుఁడుండెనా
గ్రామస్థులకును సౌఖ్యంబుగల్గు
భోష్యులలోమంత్రి బుద్ధిగనుండెనా
రాజునకురు యశోరాజికల్గు
గీ. గాకయన్యవిధంబుగఁ గల్గెనేని
నన్నివిధముల కష్టంబులందఱకును
ననుభవంబులె వేఱునేననగనేల
సంతతాహ్లాతిసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 16

సీ. అరుణోదయస్నానమాదులు నిత్యంబుఁ
జేసినబ్రాహ్మణుల్ సేయవలయు
వేదవేదాంగపరిపీణ శాస్త్రార్థముల్
చెప్పినబ్రాహ్మణుల్ చెప్పవలయు
సవనాదిసత్క్రియా పరివితతుల్సద్భక్తిఁ
జేసినబ్రాహ్మణుల్ సేయవలయు
బంచాక్షరీమంత్ర పఠనంబుసతతంబుఁ
జేసినబ్రాహ్మణుల్ సేయవలయు
గీ. గాకయితరుల కలవియేలోకమందు
నెంతధనమున్న దోర్బలమెంతయున్న
మౌళిధృతచంద్రికారుణ్యా మహిమసాంద్రి
సంతతాహ్లాతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 17

సీ. శరణాగతత్రాణ బిరుదుధరింపంగఁ
బూనినక్షత్రియుల్పూనవలెను
ఘనబలోజ్వలశత్రుల శత్రుకాండంబు ఖండింపఁ
జేసినక్షత్రియుల్సేయవలెను
కృపతోడ బ్రాహ్మణశ్రేణికి క్షేత్రంబు
లిచ్చినక్షత్రియులివ్వవలెను
దేవాలయాదిగ దివ్యసంస్థానముల్
నిల్పినక్షత్రియుల్నిల్పవలెను
గీ. సాహసాంచితశూర సంస్తవ్యగుణవి
హీనులైనట్టియితరుల కెట్లుగలుగుఁ
గరధృతకురంగకారుణ్య కనదపాంగ
సంతతాహృతసునార్తిసాంబమూర్తి. 18

సీ. ఆర్జనాకార్యం నార్జవంబుననైనఁ
జేసిననూరుజుల్ సేయవలెను
ధర్మకార్యముసద్భక్తి తాత్పర్యులై
చేసినవైశ్యులు సేయవలెను
బ్రాహ్మణసంతృప్తి బహువిధంబులుగాఁగఁ
జేసినఁగోమట్లు సేయవలెను
పరధనముహరించి వ్యవహారమునఁ
గాలుసాఁచిన బేరులుసాఁచవలెను
గీ. గాకయితరుల కెన్నియుగల్గియున్నఁ
జేయఁగాలేరుబుద్ధి విశిష్టులైన
మౌళిధృతగంగ సంతతమాన్యసంగ
సంతతాహృతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 19

సీ. ఊసరక్షేత్రమే నొప్పుపఱచి సాగుఁ
చేసినశూద్రులు సేయవలయు
నొకపంటకాకుండ సకలంబుఫలియింప
నూడ్చినబాదజులూడ్చవలయు
దధ్యాదివస్తువుల్తగ నమ్మికొడబుఁ
గూర్చినఁజరణజుల్గూర్పవలయు
దనబంధువులనైఁ దగువేళనన్యథా
యెంచినఁ గాపులెయెంచవలయు
గీ. నెంతకష్టపుపనియైననింతలోనఁ
జేయఁదలచిన నశుచులు సేయవలయు
శాలదాభ్రనిభాంగదుర్జనవిభంగ
సంతతాహూతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 20

సీ. నీతిప్రసంగముల్నేర్వక దుష్టుల
మంత్రమ్ములినియెడి మంత్రివరులు
బంట్రోతునమ్మక బానిసెనమ్మక
డబ్బేప్రధానమా తాణెదార్లుఁ
గరణాలపోకగడ్డిపరకకయి
పీకులాడెడి యినస్పెక్టర్లును
నదివ్రాయుఁడిది వ్రాయుఁడనుచుఁజెప్పిన వ్రాయ
లేనని చెప్పెడి లేఖకులును
గీ. నాజ్ఞమన్నించితిరుగని యట్టిభటులుఁ
గాగితాల్దీసివేయు రికార్డుదార్లుఁ
గలుగునృపుసౌఖ్యమే మనఁగలదు చెపుమ
సంతతాహూతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 21

సీ. క్షితినైనపనిఁగూర్చి చింతింపవలవదు
చెడుకార్యమింతైనఁ జేయవలదు
దన్యాయముగ విత్తమార్జింపవలవదు
ధనముధర్మములేక దాచవలదు
సదపకారంబెప్పు సలుపంగవల్వదు
పరులవృద్ధికి దుఃఖపడఁగవలదు
ధనవంతుడనని మత్తతనుండఁగావల్వ
దేలిక కెగ్గెన్నఁడెన్నవలదు
గీ. మాన్యజనముల మన్నింపమానవలదు
పదినినుబత్తివేడంగ మఱువవలదు
భక్తశాత్రవశోషమో భక్తపోష
సంతతాహృతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 22
సీ. కరణంబుబహు జనాక్రందుండుకారాదు
మున్సబులంచంబు ముట్టరాదు.
పీకులాడెడి యినస్పెక్టరుండఁగరాదు
పగబూను తాణెదార్తగలరాదు
తగిలితెమ్మను గుమస్తాలుగల్గఁగరాదు
నీతిలేనిప్రధాని నిలుపరాదు
చెడుగువినుతహాశ్శిల్దారుకారాదు
బహుబుద్ధియగు మహీపతియుఁగూడ
గీ. దింతయైనసుప్రజలకు నంతసుఖము
గల్గునని చెప్పవచ్చు నిక్కముగఁబుడమి
సాయకీకృతలక్ష్మీశజగదధీశ
సంతతాహృతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 23

సీ. నిత్యవ్రతంబుగా సత్యవాక్యముచేత
సజ్జనప్రియముగా జరుఁగువాఁడు
ధర్మంబులంచు స్వధర్మముల్ విడువక
నిరతంబుజేయుచు నెగడువాఁడు
కార్యంబులనుచు సత్కార్యముల్మఱువక
చేయుచునిత్యంబుఁ జెలఁగువాఁడు
రాజకార్యములని రాజకార్యంబుల
మంత్రియైదుర్వృత్తి మఱలువాఁడు
గీ. మంత్రిచెంత దురుక్తుల మఱచువాఁడు
నిజముఁబరికించి శాసింపనేర్చువాఁడు
నయవిదులటంచుఁ బుడమినెన్నంగవచ్చు
సంతతాహ్వాతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 24

సీ. మాదిగగూడెంబు మఱఁగినవేఁపియుఁ
బొరిగిండ్లమఱఁగిన పువ్వుబోడి
గర్భయాచనసేయఁగా మఱఁగినవాఁడు
ఇంటింటయాచింప నేఁగువాఁడు
పొరుగిండ్లభోజనంబు నరుచిఁగొనువాఁడు
సత్రంబుల భుజింపసాఁగువాఁడు
పైతృకంబుల నలవాటుపడినవాఁడు
పిండంబులను దినుచుండువాఁడు
గీ. మంత్రితోలంచము గ్రహించమఱుగువాఁడు
దప్పుసాక్ష్యంబులనవెంటఁ దవులువాఁడు
మానగాలేరు గదయెన్నిమతులువినిన
సంతతాహ్వాతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 25

సీ. మంగళంబగునీకు గంగధరాజయ
మంగళంబులునీదు మానినులకు
మంగళమ్ములునీకు మారయుగ్మమునకు
మంగళము వృషతురంగమునకు
మంగళమ్ములు నీప్రమధగణంబులకునుబహు
మంగళమ్ములు నీభక్తులకును
మంగళంబగు నీదుమహాళికిమతిబహు
మంగళావళులసి మాలికలకు

గీ. మంగళంబగునీదు కురంగమునకు
మంగళంబులఁగొని మేలొసంగుమయ్య
ప్రమాధగణపాలపాలిత భక్తజాల
సంతతావ్రుతసుజనార్తిసాంబమూర్తి. 26

శాంతానందయోగిరామశతకము.

:0:

క. శ్రీరామనీదుమంత్రము
పారాయణసేయువారి పాలనభీమా
మేరుసమధీరరామా
కూరిమినీదాసునేలు గురువరరామా. 1

క. వేదాంతవేద్యుఁడనుచును
వేదాదిశృతులునిన్ను వేట్కనుబొగడన్
మోదముగను నెరనమ్మితి
భూదరవేగమున నన్నుబ్రోవుమురామా. 2

క. యోగిధ్యాన పదాంబుజ
రాగద్వేషాదిరహిత రావణహరణా
సాగరమద సంహారణా
యోగంబున వరములిమ్ము వేడగ రామా. 3

క. మతిహీనులయిన మనుజుల
హితవుగ గతియనుచు నమ్మి వెతపడు టేలా
పతితాత్మపావనా విను
సతతము నేలుటకునీ వెసద్గురు రామా. 4

క. చదువని మూర్ఖులసంగతి
యధముల కేయగునుగాని యార్యులకగునా
పదపడి మూర్ఖులసంగతి
బధిరులకగు విశ్వసింప ప్రవిమల రామా. 5

క. చోరునికి లేదు దైవము
జారిణికిని లేదు వట్టి జగతిని నరయన్
గూ్రరునికి లేదు కీర్తియు
శౌరిని బొగడకను లేదు సద్గతి రామా. 6

క. బాలులకు బలము విద్యయు
గాలునికిన్ బలము ఖలుల ఖండించుటయున్
శాలలకున్ బలము నీడయు
బాలకు బరిమళము బలము పొందుగ రామా. 7

క. బీదలకు నాసబెట్టుట
సాధులపై చలముపూని సాధించుటయున్
వేదాంతుల దూరుటయును
గాదలపడి చెడుటకొరకు ఖలులిల రామా. 8

క. శాంతంబే సత్సాధన
శాంతంబేసకలసుఖము సమకూర్చదగన్
శాంతంబే సద్గతియగు
శాంతంబునబెనగువారు సరసులురామా. 9

క. ధనమార్జించిన నరులకు
ఘనముగ సుజ్ఞానమున్న గలిగిన ధరలో
జనకామలతత్సముఁడని
జనులందరు పొగడగలరు జానకిరామా. 10

క. తన్నాశ్రయించువానికి
మన్ననగాసుంతయైన మరినివ్వదగున్
దిన్నగరేః నుమాపను
దున్నలుసత్కీర్తినొంద దూరమురామా. 11

క. ఆశయెయిహ పరదుఃఖం
బాశయెయదుపాశమగును యవనీస్థలిలో
నాశజననకారణమగు
నాశమెనిను దెలియనివ్వదాత్మరామా. 12

క. తుచ్ఛసుఖంబున కొడబడి
హెచ్చుగనీదివ్యమహిమ యెరుగకభూమిన్
చిచ్చునబడుమిడుతలవలె
చచ్చిననరులెందరనిన సద్గురురామా. 13

క. సంపదలు శాశ్వతంబని
సొంపునమరి త్రుళ్లుమంచు శుంఠలకడకున్
ఇంపొంది యమునగబోయిన
తెంపునసిరినోడితనుచు దెప్పనురామా. 14

క. సిరులేగతియను నరులకు
నరుదుగనినుగానవశమె సవనినినరయన్
మరిపెక్కుభ్రమల విడుతురె
నిరుపమమగుభక్తినుండ నేర్తురెరామా. 15

క. రాజులబేదరికంబున
రాజిల్లుచునున్నగాని రసికత తెగునా
జాజులుచెట్టుగ్రాలిన
రాజులకని మానగలరెరఘుకులరామా. 16

క. తత్వంబుదగును యోగికి
సత్వమురాజసముదగును సరసనృపతికిన్
సత్వముకాఁసితమనము
సత్యాత్ములకెల్లదగును సరవిగరామా. 17

క. రానిదిరాదని యెరుగుచు
బోనిదిబోధనుచు నెరిగిపూనికతోడన్
మానసిభేదము నొందుట
మానుగనినుగానసట్టె మాయయురామా. 18

క. సతిసుతులు సకలజనులును
హితవుగతనవెంబడిగను నేతేరహాహా
మతినమ్మి మోసపోయెడి
పతితులునసుగనుటయరుదు ప్రవిమలరామా. 19

క. ఇత్తురుబ్రాణంబెరుగక
యత్తురుకర్మాధికారవర్తనకెల్లన్
దొత్తువలెనొగ్గియిత్తురు
నిత్యాత్ములఁదెలసియిడరు నెసరుసరామా. 20

క. మాటకుముందర జొరబడి
మేటిగాదానుండుకొరకు మేదినిలోనన్
దాటోటుమాటలాడెడు
బూటకులకుముక్తిలేదు పొందుగరామా. 21

క. వితరణమెరుగని దానము
వితరణతానెరుగలేని వీగత్వంబున్
వితరణగదెలసి జూడన
వితరణయగుకూలనమ్మ విధమగురామా. 22

క. ప్రొద్దునునిద్దురలేచియు
శ్రద్ధగలౌకికవృత్తి సాహసుడగుచున్
బద్ధుండై వేదాంతుల
వద్దనుదాబెద్దియనుచు వదరునురామా. 23

క. కవులకునివ్వని దాతలగౌ
రవమెట్లున్న మృత్యుఘటదీపంబౌ
కవిశింహాములకు నొసగిన
భువిగాజులకుప్పెరీతి పోలికరామా. 24

క. వనితలచేశృంగారము
వనితలచేగలుగుకీర్తి వంశంబునకున్
వనితలచేనపవాదము
వనితలచేజెడును తెలివివసుధనురామా. 25

క. పట్టెమునామముతీర్చన
మట్టింతయులేకబూదిమై బూనుకొనన్
పట్టిదియగునిను మనమున
పట్టగననట్టిచపలపరులకురామా. 26

క. ఎంగిలికూటికి దిరుగుచు
గొంగునబిచ్చంబునెత్తుకొను బీదలకున్
బంగారుమిగుల గలిగిన
బొంగుచుధర్మములు మరచిపోదురు రామా. 27

క. సుజ్ఞానియె బ్రాహ్మణుఁడగు
నజ్ఞానియెశూద్రుఁడగును నవనినరయఁగా
ప్రజ్ఞానబ్రహ్మంబని
సుజ్ఞానశ్రుతులు బలుసూటిగ రామా. 28

క. ధరభోగము స్వప్నముచే
బరభోగము బ్రహ్మవిద్యబాగుగ నరయన్
దొరకొనిరెండును గలిగిన
నరుఁడే శ్రీహరియటంచు నమ్ముదు రామా. 29

క. సాధుజనసమ్మతంబుగ
నీధరలోధనముగూర్చి నింపలరంగా
బీదలకుపకారంబుగ
నాధారము జేయువాఁడు నభవుఁడు రామా. 30

క. కొండెములు చెప్పువానిని
పండితులనునిందఁజేయు పాపపునరులన్
కండలుదాచెడి బంటును
దండించును యముఁడు వడిగదగినటు రామా. 31

క. మాటకు పనసత్యంబగు
బాటకుపసమిగురవల ప్రబలత తెలియఁగా
గోటకుబసయగు బురుజులు
కూటికిపనశాఖఘృతము గురువర రామా. 32

క. వెన్నెలకందము పున్నమ
కన్నులకందంబుజూపు కనుటయుమిగులఁ
కన్నెలకందము సుగుణము
వెన్నులకందంబుజొన్న వేమకరామా. 33

క. మాట్లాడనేర్పుగలిగిన
పోట్లాటలుగలుగవెపుడు పొందుగసరయన్
మాట్లాడ నేరకున్నను
పోట్లాటకమూలమౌను పొలుపుగరామా. 34

క. పీడన్ దగుపాపాత్ముల
గూడఁదగుభక్తిజనుల గోర్కెలుదీరఁ
వేడందగువైకుంఠుని
నూడన్దగుద్రోహబుద్ధినొప్పఁగరామా. 35

క. అభయప్రదానుఁడనుచును
విభవంబుగనిన్ను వేడి వెతలునుమానఁ
సభయముచేకొని బ్రతికిన
ప్రభువైనవిభీషణునిదె భాగ్యమురామా. 36

క. తనయుని సద్వర్తనగని
యనవుగబదియూరునేడు నరిగినపిదపన్
తనవెనుకబ్రతుకుదృతిగని
అనవుగపెండిలినిజేయు నందమురామా. 37

క. తానేర్చినట్టివిద్యను
మానకయభివృద్ధిజేయ మహిపరులిలనా
మానవునిగనెడు జనులకు
నానందముగానుదోచు నంతటరామా. 38

క. యేలుచురాజులు భూమిని
గూలంగాతృణములైన గొనిచననెరుగుర్
మేలునుకీర్త్యపకీర్తులు
చాలందృఢముగనునిలచె జగతినిరామా. 39

క. అన్నముపెట్టనిసతియు
నున్నములేనట్టివిడెము చూడనికన్నుల్
మన్ననయు నరయధాత్రిని
పన్నుగనుడువుటకు ఫలముపావనరామా. 40

శ్రీ సూర్యనారాయణశతకము.

:o:

శా. శ్రీమత్వకజమిత్ర శాత్రవహరా శ్రేయస్కరాభాస్కరా
సామాదిస్తుతపాదపద్మ శుభదాఛాయామనోవల్లభా
కౌమారీప్రియవంద్య భక్తజనసంగాముక్తిమార్గప్రదా
క్షేమారోగ్యఫలప్రదాననిపుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 1

శా. శ్రీమద్వర్తులమండలాంతరల సత్సింహాసనాధీశగో
ధూమాతిప్రియలోకకారణవి నిర్ధూతాశ్రితాఘౌఘుచి
ద్భూమానందకరా సహస్రకిరణాపూర్ణప్రతాపోగ్రని
స్సీమాత్యద్భుతసద్గుణాసకరుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 2

శా. నీవేతల్లివిదండ్రివిష్ణుడవు మన్నింపంగగురూత్తంసకుం
డీవేనాకిలదోషునీడ మతియున్నీవేవిపద్బాంధవుం
డీవేనాయిలవేల్పువంచుమదిలో నేనెంతువేయేల
నాజీవాధారము నీవకావదగవే శ్రీసూర్యనారాయణా. 3

శా. చేతఃపద్మమునందుఁ జేర్చినినునే సేవింతులోకైకవి
ఖ్యాతాదివ్యసువర్ణగాత్ర నిగమాకారాగ్రహేశాజగ
ద్ధ్యాతాళుల్తగసుప్తినొంద నటనద్బోధాకృతిన్వెల్గుదా
శ్రీతత్వార్థరహస్యసారసగుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 4

శా. కావంబ్రోవఁగఁగర్తనీవనుచు శంకావర్తనల్మానినా
భావంబందుదలంచి సారమతమే ప్రామాణ్యమంచున్ మదిన్
భావింతున్ బ్రణుతింతునెంతువరసంప్రార్థింతుబూజింతునే
సేవింతుంబలుమారు బ్రోవగదవే శ్రీసూర్యనారాయణా. 5

శా. బ్రహ్మవిష్ణుశివస్వరూపసుకలా ప్రత్యక్షదేవాకస
ద్బ్రహ్మాండగ్రహగోళదీపకళికాభాస్వత్ప్రభామండలా
బ్రహ్మాండప్రకరాత్తలోకభరణా పాపోగ్రమత్తేభరా
ట్సింహాకారయపారవార్థికరుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 6

శా. ప్రాతఃకాలమునందె వండయినసద్భక్తింగృతస్నాతులై
దాంతాంతఃకరణైకనిష్ఠతములై దండప్రణామంబులం
జేతుల్మోడ్చినుతుల్పఠింపుచుమిమున్ సేవించినంజాలదే
సేతుస్నానఫలంబువేరెకలదా శ్రీసూర్యనారాయణా. 7

శా. అంతాభానుమయమ్మటంచు నినులోకాంతర్బహిశ్చక్షురే
స్వాంతంబందుఁదలంపకన్యతరదేవభ్రాంతులై మూర్ఖకుల్
చింతారత్నము మానిగవ్వల నొగింజేకొన్నచందఁబుగా
జింతింపన్ ఫలమేమికల్పశతము శ్రీసూర్యనారాయణా. 8

శా. ఛాయావల్లభనీసుతుండనను విశ్వాసంబుతోజూచినా
కాయక్లేశభయంబుమాన్పి భవరోగాలిన్ నివారించిదీ
ర్ఘాయుష్మంతునిగా నొనర్చిబలసౌఖ్యంబుల్ ప్రసాదించి సు
శ్రీయోవంతునిజేసి బ్రోవగదవే శ్రీసూర్యనారాయణా. 9

శా. భూయస్తే ప్రణయామియంచు మదిన్ భూషించు భక్తుల్ సదా
యేయారోగ్యఫలంబు గైకొనుచు దామేరీతి హర్షింతురో
యాయారోగ్యశుభంబు షట్త్రిదశమాఖ్యస్థానివై యిచ్చెదు
శ్రీయుక్తిన్ నన్ను బ్రోవు వార్ధికరుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 10

శా. తేజోరాశివి ద్వాదశాత్ముఁడవిలం దివ్యప్రభావుండవున్
రాజీవాప్తుఁడవప్రమేయుఁడవు ధీరాజద్గ్రహాష్టాళికిన్
రాజశ్రీనిధివంతరిక్షమణివౌగా నిన్నుఁ గాలత్రయిన్
జేజేయంచు భజించి మ్రొక్కెదసుమీ శ్రీసూర్యనారాయణా. 11

శా. నీవస్తాద్రికిఁ బోవ సర్వజగముల్ నిద్రించు నీతోడనే
నీవా ప్రాగుదయంబునొంద జగముల్ నిర్నిద్రమౌ నీజగం
బావిర్భావము జేయ బ్రోవనడఁపన్ హాకర్తవీవేకదా
శ్రీవాణీశ్వరవంద్యమాన చరణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 12

శా. స్వామిద్రోహులు కొందరీయిలన్ సామాన్యగా నెంతురో
స్వామీ నీచరణంబులాననిమనే సాక్షాత్పరబ్రహ్మగా
వేమారున్ నుతియింతు నెంతునిక నీవేదిక్కనన్నేలుమీ
సీమామూలమెరుంగ వేడెదసుమీ శ్రీసూర్యనారాయణా. 13

శా. నానావస్తుపదార్థముల్మొదల నిన్నానింబ్రదర్శించినం
గానన్ వచ్చుట లేకయున్న జగముల్ గాఢాంధకారంబుగా
హానింజెందదె నీవులేనిదినమాహా దుర్దినంబే కదా
సేనానిస్తుత నీరజాభ చరణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 14

శా. లోకంబున్మతినిన్ను గొల్చి మదిలోలోగోర్కెలీడేరని
శోకంబందిచెలంగుచుండునట హా వోద్యంబటో సత్కవు
లోకులొల్చినజేష్టసిద్ధిగనుట ల్లోకేశ్వరాభాస్కరా
శ్రీకాశీపతివంద్యమాన చరణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 15

శా. నీపుత్రుల్యమకర్ణమండకపి జోన్నేతల్మహాధర్మవి
ద్యాపారంగతులత్యుదారులు సదాయామార్థభోగుల్గదా
నీపుత్రున్ననుజాలఁబ్రోవవలదే నీవాడనో తండ్రి వి
క్షేపాద్యాదితమిస్రపంక్తిహరణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 16

శా. కార్యాకార్యములేర్పరించు నిగమగ్రంథమ్ములన్ శ్రీఘృణి
స్సూర్యార్యాదిత్యయటంచు సారమనుఋష్యుక్తుల్ మొరల్వెట్టగా
ధైర్యంబంది భజింతునయ్యనిను మీదాసానుదాసుండని
శౌర్యత్వత్పదమిచ్చిబ్రోవగదవే శ్రీసూర్యనారాయణా. 17

శా. సాయంకాలమునందు నీవుహరివై సర్వప్రపంచంబులన్
దాయాపాత్రిఖల జీవముల్మఱిగియుండన్ జేసి సూర్యోదయ
ద్వ్యాయామంబుననిత్తువీవు భగవద్వ్యాప్యుండవై క్రమ్మరన్
శ్రీయుక్తింజగదేకరక్షకుఁడవో శ్రీసూర్యనారాయణా. 18

శా. ధాత్రిమ్మేల్మరుణాంబు మీకథయుదార్థంబేకదా బ్రహ్మగా
యత్రిన్భర్గవిశిష్టశబ్దమున కయ్యాయర్థమీవేకదా
గాత్రారోగ్యముజెంద నెన్నుటలుభక్తశ్రేణినిన్నేకదా
చిత్రంబుల్భవదీయ దివ్యమహిమల్ శ్రీసూర్యనారాయణా. 19

శా. హర్షంబొప్పభవత్సహస్రకిరణార్హప్రాప్తుఁడౌ మేఘుచే
వర్షాకాలమునన్ జలంబుజగతింవర్షింపగాజేసియా
కర్షింపింతువుతత్వతాక్రరాళినటులాగామీ ప్రబీజార్థమో
శీర్షాగ్రస్థశమంతకాభసుగుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 20

శా. ఆవేళన్సుధనొంద దైత్యులనిమీరాశౌరికట్లాడగా
నావైరంబునరాహుకేతువులు మీకడ్డంబుగాదోతురా
హావర్ణింపనదొక్క పుణ్యదివ సంబౌనంచుయుష్మజ్జనుల్
సేవింపంగరుణించివల్కితిరిగా శ్రీసూర్యనారాయణా. 21

శా. సత్తామాత్రునిగాజగత్ప్రభువుగా సాక్షాత్పరబ్రహ్మగా
చిత్తాహంక్రియమానవర్జితునిగా శ్రీవిష్ణుగాజిష్ణుగా
బ్రత్యగ్బ్రహ్మముగా బరాత్పరునిగా భావింతునోయయ్య నీ
చిత్తంబవ్వేలనాదుభాగ్యముహరీ శ్రీసూర్యనారాయణా. 22

శా. సత్యంజ్ఞానమనంతమన్న శ్రుతిలోజాటించునర్థోక్తియా
దిత్యోబ్రహ్మయటంచు బల్కునిగమోదీదంబు వీక్షింపఁగాఁ
నిత్యత్వంబువిభుత్వమాద్యమల మిన్నికేతిగెంగాననో
చిత్యంబీమతమెంచు నెన్నదనుమీ శ్రీసూర్యనారాయణా. 23

శా. నీవామోదముంజేయఁబ్రాంగు విషమేనింగంతబూషంబెకా
నీవాలింపకత్రావియుండమృతమేనిన్ మృత్యురూపంబెకా
యీవాదంబునకేవిసాక్షులనఁగా నీశుండురాహుధ్వజుల్
శ్రీవిఖ్యాతినెఱుంగధాత్రిగలదో శ్రీసూర్యనారాయణా. 24

శా. నీవేనన్విడనాడఁజూచిన భళీనేనేరివాఁడన్ మహా
దేవేశుండవునన్ను బ్రోవనికనీదేభారమయ్యాసదా
యీవేతన్నినదూడజీవితమదెట్లోనయ్య నన్నేలవే
శ్రీవాణీశ్వరసేవ్యమానచరణాశ్రీసూర్యనారాయణా. 25

శా. కాలక్షేపముఁజేయకెంతయు భవత్కారుణ్యదృష్టిన్ననుం
బాలింపందగుఁబాలసూడనిక నీపాలంటినాచిత్తముం
బాలన్ముంచిన నీటముంచినధరన్ భారంబునీదేసుమీ
శ్రీలాలిత్యగుణానుబాద్ధికరుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 26

శా. ఏనేకర్మములాచరించినను నేనేపాపముల్చేసిన
న్నానేరంబులదొక్కకారణమె నీనామంబువిన్నంతనే
నానాకర్మములం దొలంగితి నికన్నన్నేలుటేయార్తికి
సేనానిస్తుతపాదపద్మచరణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 27

శా. నీయావిర్భవమట్లుగాంచి తమముల్నిత్యంబు బెన్గుంపులై
పాయులట్టియువిచ్చు మొగ్గయిత్రృణప్రాయంబుగా మాయమా
నాయజ్ఞానతమంబదెంతనినువిన్నన్ మాయమైపోవదే
శ్రీయారోగ్యఫలప్రదాననిపుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 28

శా. నానాస్థావరజంగమాత్ముఁడగు నానారాయణుండెవఁడో
నానీవేరవీమండలప్రభలలోనన్ జిత్కళారూపమై
యానందింతువులోకమేలమణితాటంక ప్రభాపుంజముల్
సేనాయుద్ధములోన వెల్గుగతిగా శ్రీసూర్యనారాయణా. 29

శా. శ్రీమద్విష్ణుకళాకలావునినినున్ సేవించిసాక్షాత్పరం
ధాముంగాదిలకింపలేక జగమంతన్ విష్ణుమాయాపతి
భ్రామిత్వంబున సూర్యుఁడందురుతుదిన్ బ్రహ్మంబునీవేకదా
క్షేమారోగ్యఫలప్రదాననిపుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 30

శా. బ్రహ్మేంద్రాదుల కందరానిపదవుల్భక్తాళినిన్ గోరినన్
బ్రహ్మాండంబనిదుద్దువెట్టక తృణప్రాయంబుగానిచ్చునీ
ద్బ్రహ్మణ్యుండవునన్ను బ్రోవగదవే పద్మాప్తపాపేభరా
ట్సింహాకారయపారవార్ధికరుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 31

శా. బ్రహ్మజ్ఞానులమంచు గొందరువృథాప్రజ్ఞల్ ప్రసంగింతురా
బ్రహ్మంబెట్టిదొతామెరుంగరు పరబ్రహ్మన్నినుంగానకా
బ్రహ్మంగాంచుచునిత్తనాకొసగవే పద్మాప్తపాపేభరా
ట్సింహాకారయపారవార్ధికరుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 32

శా. ఛాయాపూరుషలక్షణంబనుచు మీస్వచ్ఛాయచేయోగులుం
గాయచ్ఛాయనెఱుంగలక్ష్యమిది జోకందన్నిధానజ్ఞులై
యాయుర్దాయమునాత్మనారసియు నిత్యానందులైయుంద్రహా
శ్రేయోదాతవుభక్త సంఘములకున్ శ్రీసూర్యనారాయణా 33.

శా. ఆరోగ్యప్రదదాన కంకణమునీహస్తాగ్రమందూనినీ
వేరోగంబులనైన బాపగలదిచ్ఛాప్రకారంబులన్
దేరీనీసరియాత్మబంధువులు మాకీరేడులోకంబులన్
శ్రీరామాన్వయభూషణాసకరుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 34

శా. ఏడాగోడముజేసిపొమ్మనకు మిమ్మేడాదిగానమ్మిమీ
జాడన్ జూడగగోరివేడుచు నమస్కారప్రియోభానుయం
చాడంనేడును వేయుచండములు ముఖ్యంబొప్పగాపెట్టెదన్
జీడాపీడలబోవజిమ్మగదవే శ్రీసూర్యనారాయణా. 35

శా. కాషాయంబరధారివై కదలివేడ్కంపద్మినీకాంతను
ద్రోషాసక్తిని జెందుటెట్లు మఱినిర్దోషుండవైయుండియా
దోషాచారినిగూడుటెట్లు జగమందున్నీకథల్ చిత్రమో
శేషాద్రీశ్వరవంద్యమానచరణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 36

శా. కాయల్గాచెనుమ్రొక్కిమ్రొక్కికరముల్కంఠంబు రాసె[illegible]నెరా
యాయాసంబున నీకృతుల్పలికియింకానీకటాక్షంబురా
దాయన్ బ్రోచుటకస్తినాస్తి యిదమర్థంబుంచుసేవన్నకా
శీయాత్రేయునిచరించివత్తునెలవా శ్రీసూర్యనారాయణా. 37

శా. నీపాదంబులకేనుమ్రొక్కుటలు కొన్నేనిన్ విలోకింపవా
పాపాత్మున్నిను బ్రోవరావనుచు నాపట్లన్ గటాక్షింపవా
యాపన్నుండనటంచువేడుటలు నీవావాలింపవో భక్తులం
జేపట్టంగనెరుంగవోసకరుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 38

శా. ఏపాపంబులువచ్చినందుకొనెనో యేకర్మముల్దూకెనో
యేప్రారబ్ధమువచ్చి యడ్డపడెనో యేభూతములోసెనో
యేవంపుల్చెయిబ్రాకెనో యిటులనింకేమేమిసంధించెనో
యీపాపాత్మవురోగరూపముగ నీవీపీడలం బాపవే
శ్రీపద్మాత్మప్రసుధాబ్ధిపూర్ణకరుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 39

శా. ఏకాలంబునలేని రోగములు నన్నేపట్టిబాధింపగా
నేకార్యాటను జేయుచున్నవిక నన్నే కాకనింబ్రోవవే
నాకావ్యాధులుముద్దుగా దకటనేనానిన్ను హేవానమ్మితిన్
శ్రీకాశీపతివంద్యమానచరణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 40

శా. రోగంబుల్వెడలించుటెంతపని యారోగ్యప్రదాఖండవై
కేళిగంటన్ మొకబొజ్జజేసికినుకన్ ద్రిష్టించిచూడంగభూ
త్యాగంబై పగుగెత్తవే సకలభూతవ్రాతముల్రోగముల్
శ్రీగంభీరగుణాసుధాబ్ధికరుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 41

శా. ఆవైవస్వతమన్వహంబునను దానాదిత్యకల్పోక్తిగా
సావిత్రిగురుపూజలన్రిపన భోజ్యంబొప్పనబ్జాప్తునల్
గావింపన్క్రతుకోటిపుణ్యఫలముల్ గాంచన్ సమూత్రంబెకా
శ్రీవాణీశ్వరసేవ్యమానచరణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 42

శా. యోషాజారమినప్రియంబటులు నయ్యోయింతగా వేడినన్
పాషాణంబుకరంగు నీమనసుయేపాషాణపుంజాతియో
యీపత్తయినకరుంగదీకఠిన సాకిత్వంబునీకేలనా
శేషాద్రీశ్వరవంద్యమానచరణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 43

శా. చేతోజాతసహస్రరూపవినునాచేతప్పు వాతప్పులా
జేతోమోదముజేయుటొప్పనిదె చిత్తాబ్జమర్పించెదన్
సీతాంశోరమృతార్పణంబనుగతిన్ జేకొంచునన్బ్రోవనా
చేతఃపద్మములన్వసింపగదవే శ్రీసూర్యనారాయణా. 44

శా. శ్రీలావణ్యసువర్ణగాత్రి కవిరాట్చింతామణీభక్తహృ
ల్లీలానందవినోదతీ ప్రకరనాళాకాంగనాలోలపాం
చాలాకామకళారహస్యనిపుణాశ్రద్ధార్థసంభాషణా
శ్రీలాలిత్యగుణాసుదాబ్ధికరుణా శ్రీసూర్యనారాయణా. 45

న ర శ త క ము.

———:o:———

క. నీవెపుడేయెడ తెగనిసు
ఖావహమును గోరుచుండియలయక గలపా
ప్లైవెన నెపుడుబడియెదో
యావరసుఖమూమాత్మయని తెలియునరా. 1

క. మొదలునను తుదయుగలుగ
బొదలున్ భూతములు తరుచుభూతవితతిగా
నొదవుట, బొదలుట జడియుట
మొదలగునవి గలుగుశక్తిమొదలాత్మనరా. 2

క. వినుభూతదృష్టిభావం
బనదగునలభావతతిగవ్యక్తంబగునా
ఘనశక్తికిమూలంబుగా
దనరెడుతత్వంబెయాత్మతరచికననరా. 3

క. ఆత్మంబోలెడు దానిని
నాత్మంగనుగొనమొకండు నదియుద్వివిధభే
దాత్మరహితమై వెలిగెడు
నాత్మేతరమైనదెద్దియుగు పడుదుననా. 4

క. నీవలయాత్మాంశంబవు
లేవువికారములునీకు లేకున్నభ్రమవృ
త్త్యావహమున గలిగియవియె
నీవనుభ్రమబెట్టిత్రిప్పునిచుజవెడునరా. 5

క. అసలంబున దీపమువలె
దనరుంబరమాత్మశక్తిదగనీశ్వరుడున్

గనవత్వములనలాత్మలు
తనువులుదీపములు వికృతితతియగునునరా. 6

క. పూసలలో దారమువలె
దాసర్వములోన నాత్మదనరునిఖిలమున్
భాసిల్లజేసికడునా
భాసితఘనచిత్రప్రకాశబలమలరననా. 7

క. మోహించువాడు మరియును
మోహించబడినయదియును మోహాముమదిలో
నూహింపబడ్రికృతివికృతులె
గాహిత్కృతిగనిన మోహకందమెదినరా. 8

క. వినుజగమొకరంగంబౌ
గనగురసవితతి ధీనగడుద్రిగుణములన్
జనియించినవాని వికా
రనిధులదగువాని కాపురుపుజలధినరా. 9

క. శ్రీవర, వాణీవర, గౌ
రీవరులనదత్తను చితరీతుల, జిచ్ఛ
క్తేవలుగనె విలాసం
బీవిధినడుపంగవారు వేరెగననరా. 10

క. నీతనువెనీకునెరవన
భూతలమున నింకనెద్దిపొసగునతమనన్
జైతన్యమూలమీవల
భూతములకునీకవేలబోలవినునరా. 11

క. స్త్రీలంచుబురుషులంచున్
మేలింతయులేనిభేద మెంచుచుమనుజుల్.

గాలమువశల్లె చెడుదురు
బోలగననివెల్ల ప్రకృతిబొమ్మలహాసరా. 12

క. నీవనితసుతులు సఖులును
నీవరబంధువులు మరియునితరులుజూడన్
నీవలెనాత్మాంశములే
వావిరిబహువేషములను వర్ధిల్లెదుసరా. 13

క. మే, లెయ్యాదియోనీకుం
జాలగగీడెయొ తెలియజాలవుగానన్
మేలెయ్యాదియుంగోరక
యోలిబనులు జరుగగనుటయొప్పుగనుసరా. 14

క. వింతారాహిత్యమునీ
కెంతయునొనగూడ జూడుమిహలోకమునన్
జింతింపనదెపరమసుఖ
మంతింతనరాని ముదమునదిగూర్చునరా. 15

క. అరిషడ్వర్గముగెలువగ
వరశక్తినొసంగజూడు వరుసగవానిన్
దిరముగగెలువగనేర్చిన
దిరమగునానందమెదద్రుంగనవేనరా. 16

క. నీసతియెవ్వతెయారయ
నీసుతుడెవ్వండు దలపనిదియరిదిగదా
ఈసంసారమునీవె
చోచ్చెసంభవమైతివిభ్రమజూడబళసరా 17

క. ధనమెంతదనుకసంపా
దనసేయుచునుందువీవు దగబరివారం

బునునంతదనుకజనునా
వెనుకన్నీకుశలమెవడు వేడుకగనరా. 18

క. ఒడలునబ్రాణముగలిగిన
వడినెల్లరుగుశలమనుగ వత్తురదిదన్
సగుభీతిఁజేరదనదా
యొడలినే నిజభామయేమియొడ్లననరా. 19

క. కలవాడులేడటన్నను
గలుగునెకలవనుచు నొసగగ గుమదివోగమన్
గలిమియులేమియు విధివశ
ములుగామింపంగ సమయములనెదగునరా. 20

క. చనవలెవివిక్త దేశము
గనవలెనటగలిగియున్న ఘనవనముఖముల్
గొనవలెనెపుడేకాంతికీ
జనముఖ్యానందరసము సరవినటనరా. 21

క. మనసునకలవాటగుగతి
జనుటస్వభావంబుగాన జనగసుగతినే
మనసునలవాటుబరుపుము
జనదొండుగతినటుబోవుసరణిజనసరా. 22

క. సుందరిగోచరమైనను
దొందరపడికోరిడాచి దోసములనెమున్
గ్రిందుగనెన్నుము, పైనిం
కందానింగూడదోచ, గనువిధినిసరా. 23

క. లోకములనీవునీలో
లోకంబులుగలిగియుండ నీకుదగునివా

సైకమననుంట గొకయెడ
లోకవిడంబనముగాదె లోతుగనసరా. 24

క. నాటకమాడెడుతరినా
నాటకవీధులోలినడిపినాటకమైనఁ
నాటిప్రజలుతో నటిలిక
వాటంబుగ దరుగువిధముబాటింపునరా. 25

క. ధరగలయుద్యోగంబులు
నరవింగననాటకముల సరణిలోకో
త్తరనాటకములు దెలియక
దిరిగెదరవి నిజములుగను దెలివేదినరా. 26

క. కనరాదటబలువిధముల
జనపదముల మూర్ఖతుచ్ఛజనముల మనముల్
వనరంగజేయుభేదము
లనయమునల విత్తసంబులటలేమినరా. 27

క. నేమున్నవాడు రేపిల
లేడుగదాయిట్టిగతికి లేనిగరువముల్
వాడమెయిగనుచు జూపుచు
బోడమిచెడనేలమీద పొడగనకనరా. 28

క. ఎట్టిడుగర్వించగరా
దెట్టియవస్థలనుబొంది యెసగుచునున్నన్
వట్టివిగభావములగను
దిట్టతనములేక యవియెదిరములనినరా. 29

క. జనమును, సంతతి, పరువము
ధనమును, భోగములు, సతి, రథంబులు, గుణముల్

కనకంబు, వెండి, యందం
బును, నధికారంబు, గరులు, భూములు, దోటల్. 30

క. లేదిలనకారణంబై
యేదియుభావార్థములను, నెసగువిషయముల్
పాదుకభావార్థములుగ
రాదెవిషయములను గార్యరాసియననరా. 31

క. కారణములేనికార్యం
బారయనొకటుండుసటవె యలజన్మములన్
గారణముండగవలెగల
కారణమలపూర్వజన్మ కర్మగ నెసరా. 32

క. కనవేరుగ వేరవిగా
పుసీవుగావునగసంగ బాదలెదవాసం
దవిజబలమవై యటుగా
పునానందమునె యెపుడు బాడగ నెదునరా. 33

క. సీమూాలమదియెదాని
నేమియుగనలేకదాచి నెంతయుభావ
స్తోమమున, బొందగోరెద
వేమెయినదిగూడుదిరిములే యవియునరా. 34

క. తిరమిాపు; నీదుగతులవి;
వరమేగతిలేకనీవు వరలుటయాత్మన్
వెరవద్దానికిదానిని
నరయుటెపుడు; దానినోమటంచుగనునరా. 35

కలువాయిశతకము.

———:o:———

సీ. శ్రీయుతమూర్తి యాశ్రితకల్పభూజంబు
కరుణాపయోనిధి కలుషహరుఁడు
సచ్చిదానందమంఁడు సర్వజ్ఞుఁడవ్యయుం
డపరిమేయుండు మహామహుండు
ప్రియకింకరునిడబ్బిరు నర్సునునేలు
గజరాజవరదుండు ఘనవిభుండు
నాజీవితేశుఁడైన జనార్ధనుఁడునేఁడు
వనవిహారముచేసి వత్తునసుచు
గీ. జనెనురాఁడాయెనేమొ నాసదనమునకు
క్షణము శ్రీహరి నెడబాయజాలనమ్మ
చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగరాగదే తోయజాక్షి.

సీ. వింటివేయిటువంటి విపరీతవార్తలు
నావిభునేలాగునమ్మవచ్చు
నలదానియిరుదోడల్ తలగడదిండ్లాయె
భామగుబ్బలు పూలపానుపాయె
సుదతివాతెఱ తియ్యజుంపి తేనియలాయె
వెలదచేతివిడెంబు విందులాయె
వనితపయ్యెదవల్లెవాటు దుప్పటియాయె
పణతిమాటలెయాటపాటలాయె
గీ. ననుచుసతిజూచి చెప్పవే యమ్మజెల్ల
యిట్లుజేయుటకలనైఁ యెరుగనైతి

చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగరాగదేతోయజాక్షి. 2

సీ. రమ్మనేమనవిచేకొమ్మనే కరుణరా
నిమ్మనేనమ్మిన కొమ్మననవె
యింపుగానను గాగలింపుచుపొగిఢిర
చింపుచురతులక్రీడింపుమనవె
బాలనేవిభుపాయజాలనేయీ
చలంబేలనేనీకై నగోలననవె
వెచ్చగామైగాకలెచ్చగావిరుతూపు
లిచ్చగామరుడెద గుచ్చనగునె

గీ. నీరునన్నంబు నిద్రయునిగ్రహించి
వేగుచున్నదిమనవిగా విన్నవించి
చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగరాగదేతోయజాక్షి. 3

సీ. నావిభుడేలాగుపోవుటనెరిగితే
నెరుగాబలిమాలి నిలుపుకుందు
నిలువకకోపించి డిగ్గిపోదలచితే
గదిమిపయ్యెదనంట గట్టుకొందు
కట్టులువదలించి కదలిపోదలచితే
జంటాడివదలక వెంటనుందు
వెంటరామగపించి వెళ్ళగాదలచితే
విడజాలనని మొక్కి వేడికొందు

గీ. ఇట్టునేయుటకలనైన నెరిగియున్న
రమణునిలువెళ్ళనిత్తునా నిమిషమైన

చెలువనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగ రాగదే తోయజాక్షి. 4

సీ. ఏలనేనాడు వాడేలనేయేచేది
మానెనో నాప్రేమమందయాన
వీడకేపారిచనవీడకే యీరేయి
న్గొంటినెట్లోర్తు నయ్యోమృగాక్షి
వేరుగాజూడున వ్వేరుగాయనడాయే
కపటమైత్రిగదమ్మ కంబుకంఠి
మందుచేవలచె నేమందుచేజేతనే
మోముచూపులబాసె మోహనాంగి
గీ. వగలటక్కులు జిగిబిగివలపునగవు
టెక్కులొలయించుదానిచే జిక్కినాడు
చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగ రాగదేతోయజాక్షి. 5

సీ. అతివరోసిట్టూర్పులధికమై పొరలుచు
భామనేడెమొకోపవ్వళించె
కసిదీరమోవినొక్కకు మొర్రిక్కదనటంచు
కాంతనిద్దురలోన కలువరించు
పతివచ్చెననివేగ పరవశమై లేచి
గ్రక్కునబయలంట గౌగిలించు
హాయనిమేల్కనియంత నాదెసజూచి
తలవంచులజ్జించి తల్లడించు
గీ. అంగజజ్వరవేదన నతిశయించె
తడవుసేయగగూడ దిత్తరినిమనము

చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగరాగదేతోయజాక్షి. 6

సీ. అతనిపెన్నురమునసంటి గ్రుమ్మగగాని
గుబ్బలపొగరెట్లు గుదురునమ్మ
వాతెరమొనపంటవడిగ నొక్కకగాని
యధికదాహంబెట్టులడగునమ్మ
సురతబంధంబుల సుక్కిచిక్కకగాని
గబ్బిమదంబెట్లు గరగునమ్మ
కవగూడిపెనగొని కౌగలించకగాని
తమిపెగ్గలంబెట్లుతగ్గునమ్మ
గీ. కాయమింకను నిల్వదేకంబుకంతి
నేనతనియాస ప్రాణముల్ నిలిపినాను
చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగరాగదేతోయజాక్షి. 7

సీ. ఎన్నగాప్రాణేశు నెదుటవర్తింపని
సొమ్ములజగ్గులున సొగసులేల
కమపేర్మివిభునెదగమకించి గ్రుమ్మని
గబ్బిచన్గవయేల కాయమేల
పతితోడచౌశీతిబంధముల్ పెనగని
తనువేల యీచక్కదనములేల
వయసుప్రాయంబున వరుడుదగ్గిరలేని
బ్రతుకేల హెచ్చు సౌభాగ్యమేల
గీ. ఇట్టిబలుజవ్వనపు కోర్కెలెట్లుదీరు
కంటనిద్దురకల్లనైన గాననైతి

చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగరాగదేతోయజాక్షి. 8

సీ. చెలువసాష్టాంగంబుచేసి వేడనటంచు
పలుమారునెనరురా బలుకరమ్మ
తమకమగ్గలమాయె తాళజాలనటంచు
వినయోక్తులను విన్నవించరమ్మ
బిగిగబ్బిగుబ్బలపొగరు కోర్వనటంచు
తిన్నగామదినాట తెల్పరమ్మ
మాటికినిమునెంచి మగువనిపలుకులు
చెలగిహెచ్చనటంచు జెప్పరమ్మ
గీ. మరునికేళికిరాకున్న మానెగాని
మోముజూపించిపొమ్మనే ముద్దుగుమ్మ
చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగరాగదేతోయజాక్షి. 9

సీ. పదియేండ్లకేగబ్బి ప్రాయంబువచ్చునా
వచ్చితేమరులింత హెచ్చుటేమి
హెచ్చితేవానిపై యీవింతమరులేమి
మరులాతనికిలేమి మర్మమేమి
మర్మముదెలియక మగువనంపినదేమి
యంపితేరాను పొమ్మన్నదేమి
పొమ్మనెబోమరు పోరాటమదియేమి
పొరగామమతల బొరలుటేమి
గీ. యేమొయీమాయవలపు పోదెముమమత
దైవమీలాగునన్నే చదలచినాడొ

చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగరాగదేతోయజాక్షి. 10

సీ. కోమలినెరికురుల్ కొప్పుఎకందెనా
వింజామరుల సేవనేడ్కఁజేతు
మగువవాఙ్మాధురీ మాటాడనేర్చెనా
గూడబుచ్చును పంచదారరాశి
చెలియపాలిండ్లు పూచెండ్లంతలాయెనా
యమరింతుపైడి కుంభములుగుడిని
యేణాక్షివేగ మీడేరినన్నొందెనా
చేయింతువిరునాళ్ళ చెలువముగను

గీ. ననుచునాకైనవేల్పుల కందరికిని
మొక్కినన్నేలినాడెయో మోహనాంగి
చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగరాగదేతోయజాక్షి. 11

సీ. కురులుపెండంబులై కొప్పుపెట్టినవార్త
సఖియజెప్పినపన్న సరములిచ్చె
నటచనుల్ నిమ్మపండ్లంత లాయెనటంచు
బల్కినవోటికి పతకమిచ్చె
అందమైనూగుటూర మరియుండినవార్త
మగువచెప్పిన కంఠమాలనిచ్చె
అతిశుభంబుగ ఋతుమతినైనవార్తనా
డెరుగింపవేవరాలిచ్చెనీకు

గీ. ఇట్టునామీదప్రేమచే నీవులిచ్చి
మచ్చికలుచేసియపుడె యామమతమఱచె

చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగ రాగదేతోయజాక్షి. 12

సీ. విరులుకొప్పునజుట్టి వేడుకగాజూచు
సొమ్ములుమైబూన్చి చోద్యమందు
తిలకముచక్కగాదిద్ది ముద్దిడికొను
కంచునతోడిగించి కౌగిలించు
వలువజగ్గుగకట్టి ఎగగనివెరగందు
పైటసొంపుగదీర్చి భ్రమసిపొగడ
గడెగడకొకవింతగాను శృంగారించి
తలయూచియజుని స్తోత్రించుచేయు

గీ. నింతియతిమోహియైన ప్రాణేశుడిట్లు
నన్నుబాయుటకల నొకనాడుయెరుగ
చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణు
తోడుకొనివేగరాగదేతోయజాక్షి. 13

సీ. అతివనేనీ మధురాధరంబునుగోరిల
యాసుధామధురము లరుచియయ్యె
నీమోముకళలహార్నిశమును జూచన
నిందునుగనుగొన నిచ్చదోలగె
భామనీకుచములపై బవ్వళింపగా
శేషతల్పముమీద చిత్తమెడసె
రామనీయావన రాజ్యంబులేలగా
సకలాధిపత్యము సహ్యమయ్యె

గీ. ఇంకనుబాయ జాలనేనెన్నటికిని
యనినమాటలమరచి నాడెల్లనాడె

చెలువనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణ
తోడుకొనివేగరాగదేతోయజాక్షి 14

సీ. విరులేలముత్యాల సరులేలపాృణేశు
డూరకననుబాసి యున్నయపుడు
వగలేలమెయినిండు నగలేలవిభుడిట్లు
రానుపొమ్మనుచు మారాడినపుడు
గృహమేలమీాయనుగౄమేల నానాథు
డలుకనెమ్మదిలోన నిలిపినపుడు
జగ్గేలమేనికినిగ్గేల సరసుండు
మించగామది మచ్చరించునపుడు
గీ. మగడుచూడని సొగసేల మగువలకును
పురుషుడెడబాయ కేలుటే భూషణంబు
చెలియనీవేగికలువాయి చిన్నికృష్ణ
తోడుకొనివేగరాగదేతోయజాక్షి. 15

రామశతకము.

---:o:---

క. శ్రీరామానీనామము
మారాడకమనుజుడెపుడె మానసమందుకా
నారూఢిగదలచినపుడె
ధారాధరవారినేలెదవుగద రామా. 1

క. ప్రియతనయుడ నేనంటిన్
భయభక్తితోగురుపదములు బాయకయుంటిన్
దయనీదేయనుకొంటిన్
నయముగ నన్నేలుమంటినాయనరామా. 2

క. అంటినిరామాయనినే
వింటినినీమహిమకొంత వీనులతోనే
యంటినిగతి నీవేయని
బంటునునేనీకు యంటిబాయకురామా. 3

క. పంకజలోచననీపద
పంకజములునాదు మదినిపట్టుగబడితిన్
యింకనుదైవమునీవేగ
శంకలుదీర్చికనుగావు శ్రీరఘురామా. 4

క. సరసుడవని నీనామము
మురిపెముతో భజనసేతుమునిసురవినుతా
కరిపరిపాలనజేసిన
బిరుదునిజంబై తెనేలు ప్రియముతోరామా. 5

క. రామానీవేతండ్రివి
కామితమొసగేటి సీతకాంతెయుతల్లిన్
దామోధరమీదాసులు
ప్రేమతోసోదరులు యిలలో పెంపుగరామా. 6

క. కరివరదుడనినునమ్మితి
సరిమరినీసాటి యెవరుసరియెంచగనీ
దరిజేర్చికకరుణించవె
ధరలోనినుమరువనింక దాసుడరామా. 7

క. పలుమరు రామునిదలచిన
యిలలోపలవారిజన్మ మదియగుచూడన్
యిలలో రామునిదలచని
బలవంతులజన్మమెంచపాడటరామా. 8

క. ఎంతనినిను వేడుమనా
చింతలుదీర్చికనుగావు శ్రీహరినాపై
పంతముసేయకుదొరనీ
చింతయునేమరుననింక చిన్మయరామా. 9

క. సన్నిధివాఁడనుసుమిమ్మా
కన్నులతోఁజూడవేమికమలజవినుతా
నన్నుతినినునేజేసెద
యెన్నఁడునినుమరువనింక యదుకులరామ. 10

క. వకపరిరామయన్నను
వికలంబైపాపమెల్ల వేగమెచనురెం
డోకపరియము హరియన్నను
అకలంకంబైన పదవిఅందునురామా. 11

క. పతితముచాపే నామము
హితమతితోభజనచేసి యిహపరసౌఖ్యం
గతిజెందెమునికుచేలుడు
నతభక్తాజనులపాల నమ్మితిరామా. 12

క. పన్నగశయనా నాయొక
విన్నపమాలించవేమి విమలచరిత్రా
యెన్నఁడు నీదయనాకును
మన్ననతోఁగలుగునయ్య మాధవరామా. 13

క. కరిపతిగాచినవారికి
ధరపడిమొక్కంగవారెధన్యులుచూడన్
సిరిసంపద వారింటను
అరయంగానిలచియుండు అనయమురామా. 14

క. సత్తునుచిత్తానందము
మొత్తము యార్యులకు దెలుసు మోహమునొందె
మత్తులు దెలియగ నేరరు
సత్తుచిదానందమంత్రము సరసులు రామా. 15

క. నీవేదిక్కనినమ్మితి
రావేనను గన్నతండ్రి రావాయిపుడున్
దేవా కావుమునన్నును
భావాతీతుండ పతితపావన రామా. 16

క. వేడితినిను నామదిలో
బాడితినీనామమిపుడు భద్రముతోడన్
కూడితినీదాసులనే
వీడితిదుస్సంగమిపుడు విమలభి రామా. 17

క. సీతారాముల భజనము
నీతిగ భజియించినట్టి నీచుండు ద్విజుడౌ
మాతాపతిని భజించని
నీస్థలమందుద్విజుండె నీచుడు రామా. 18

క. జలచరరూపము దాల్చియు
అలయక సోమకునిదునిమి అంబుధియందున్
సలువకు వేదము లొసగిన
బలమును వర్ణింపవశమె బ్రహ్మకు రామా. 19

క. ధారుణికూర్మంబయ్యును
భారముగైకొనియు మంద్రపర్వతమెత్తన్
క్షీరములోపల నమృతి
సారంబును నాకులకొసంగిన సీతారామా. 20

క. సురులును నసురులునంబుధి
మరిమరిదుసునంగనవుడు మంథరగుఱ్ఱింగన్
గిరిక్రింద నిలచి యెత్తిన
ధరకూర్మావతార మెంచదరమా రామా. 21

క. వరహావతారము దాల్చియు
ధర్మాత్మునిసురముబొడచి బాగుగనవుడున్
ధరణినిగాచినీయొక
వరహావతారమును బొగడవశమా రామా. 22

క. ఎక్కడహరియుందు రయని
కక్కసమాడంగ చాల కలయకబిలువన్
గ్రక్కునకంభంబెడలియు
రక్కసునురము దునిమినఘవారి రామా. 23

క. బలమును తేజముగలిగిన
బలినడిగియు మూడడుగులు బాలుడవై నీ
యిలనాకాశము గొలచియు
బలిననచియు యింద్రునేలెబలుడవు రామా. 24

క. పరశువునుచేత బూనియు
నరపతులను దునిమినట్టి నరహరిబలమున్
వరుసగవర్ణనసేయుగ
తరమేతిరభార్గవావతారుఁడ రామా. 25

క. శ్రీరామమూర్తివై భువి
నారావణకుంభకర్ణ యసురులబలముల్
ధీరావధియించియు మరి
ధారాధరనభయమొసగె దశరథ రామా. 26

క. కలికావతారమెత్తియు
బలమైనతురంగమెక్కి భక్తులుదప్పన్
బలుఖడ్గముకేలమరచి
కలిహెచ్చినమానవులను ఖండనరామా. 27

క. రామానీయక్షరమును
రామాపామరములెల్ల పరిహారమగుచున్
రామానీనామమహిమ
రామాపొగడంగవశమె రాఘవరామా. 28

క. ఈధరలోపలభక్తిగ
మాధవకరిరాజునిన్ను మదివేడంగా
బాధలుతొలగగజేసిన
పాదములిటుజూపిబ్రోవు పావనరామా. 29

క. మంగళము రామమూర్తికి
మంగళము మహానుభావమహిమోన్నతికిన్
మంగళము లక్ష్మిపతికిని
మంగళమే ప్రొద్దుగురువుమహిలోరామా. 30

వేణుగోపాలశతకము.

:o:

సీ. కౌస్తుభవక్షశ్రీకర పాదరాజీవ
దీనశరణ్యా మహానుభావ
కరిరాజవరదభాస్కరకోటి సంకాశ
పవనభుగ్వరశాయి పరమపురుష

వేదవేద్యానంత విభవచతుర్దశ
భువనశోభనకీర్తిపుణ్యమూర్తి
వైకుంఠపట్టణవాసి యోగానంద
విహగరాడ్వాహన విశ్వరూప
గీ. నీలనిభగాత్ర శ్రీరమణీకళత్ర
సద్గుణస్తోమ యదుకులసార్వభౌమ
మదరిపువిఫాలమునిజన హృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 1
సీ. శ్రీరుక్మిణీముఖసారస మార్తాండ
సత్యభామామనశ్శశిచకోర
జాంబవతీకుచశైలకంఘు మిత్రి
విందాసుధాధర బింబకీర
భద్రవయోవన భద్రేభరాజకళిం
దాత్మజాచిదానందనిలయ
లక్షణశృంగార వీక్షణకాసార
హంససుధేష్ణాగుణాపహార
గీ. సుందరకపోలవిబుధ సంస్తుతకృపాల
వాలధృతశైలకాంచన వర్ణచేల
మదరిపువిఫాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 2
సీ. భానుకోటిప్రభా భాసురంబగువెల్గు
పరులుజూచినగాన బడనివెల్గు
గురుకృపచేగాక కూళలెఱుగనివెల్గు
నమృతంపు దృష్టిచేనమరువెల్గు

విద్యుల్లతావరి పరివేష్టితంబగువెల్గు
ఘననీలకాంతుల గ్రిక్కు వెల్గు
దశవిధప్రణవనాదములు గల్గినవెల్గు
మానులెన్నగ రమ్యమైనవెల్గు
గీ. ఆదిమధ్యాంత రహితమైనట్టివెల్గు
యిట్టివెల్గును సేవింపనట్టిపెద్ద
వారికేలలభించు కైవల్యపదము
మదరిపువిశాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 3

సీ. వేదంబులును నీవె వేదాంగములునీవె
జలధులునీవె భూజములునీవె
క్రతువులునీవె సద్వ్రతములునీవె కో
విదుడటంచననీవె నదులునీవె
కనకాద్రినీవె యాకాశంబునీవె ప
ద్మాప్తసోములునీవె యగ్నినీవె
యణురూపములునీవె యవనీతలమునీవె
బ్రహ్మమునీవె గోపతియునీవె
గీ. యిట్టినిను సన్నుతింపగానెంతవాడ
కించనుడనన్నుబ్రోవు నీకింకరునిగ
మదరిపువిశాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 4

సీ. వేదాంతయుక్తులువిని రెంటనేర్పక
వాగునాతడు రాజయోగిగాడు
కల్లులొట్టిమతాగ్రి కైపెక్కి తెలియక
వదరినంతనె శాస్త్రవాదిగాడు

పట్టుపురాజుచే పట్టియుంచంగాని
గుడిసెవాటికిబారి గుణముగాదు
ముండపై వలపునరెండెఱుంగక మోవి
నానగానేజొల్లు తేనెగాదు
గీ. కోతిపై నున్న సింగపుగొదమఁగాదు
యెంతచదివినగుణహీను డెచ్చుగాడు
మదరిపువిశాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 5
సీ. దండకమండలు ధారులై కాషాయ
ములుధరించిన దానముక్తిలేదు
భూతిగంపెడుబూసి పులిచర్మమునుబూని
ముక్కుమూసిన దానముక్తిలేదు
తిరుమణిపట్టెను తీసిపూసియుతనభుజ
ములుగాల్చినముక్తిలేదు
వాయువుబంధించి ప్రాణంబునలయక
మూతవేసినదాన ముక్తిలేదు
గీ. గురుపదాంబుజములభక్తి కుదిరితమ్మ
దామెఱుంగకముక్తి లేదవనియందు
మదరిపువిశాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 6
సీ. విధవచెవులకు నేలపిరిలివ్రజపుకమ్మ
లురుకుతోత్తునకు పెటుకుండనేల
గుడ్డిముండకుమంచి గొప్పయందంబేల
సరలిగుడిశకు బలుచాందినేల

యూరపందులకు బన్నీరుగంధంబేల
బధిరునకలవీణ పాటలేల
కుక్కపోతుకుజరీకుచ్చులజీనేల
పూటకూళ్ళమ్మకు బుణ్యమేల
గీ. తనకుగతిలేక నొకడిచ్చుతతినివారి
మతులుచెరపెడిరండకు గ్రతువులేల
మదరిపువిఘాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 7
సీ. అలకాధిపతినేస్తమై నప్పటికిని బా
లేందుమౌళికి భిక్షమెత్తవలసె
కమలాసనునికెంత కరుణగానడచిన
గలహంసలకుతూముకాడలేను
క్షీరాబ్ధిలంకలో జేరినప్పటికైన
కొంగతిండికి నత్తగుల్లలేను
అమరసాహేబు సుబాయెంతనేలిన
బేగంబులకు కట్టుపోగులేను
గీ. ఒకరికుండెనటంచు మేలోర్వలేక
నేడ్వగారాదు తనప్రాప్తినెన్నవలయు
మదరిపువిఘాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 8
సీ. ఆలినియుంచుకోజాలక తెగవర్ల
బ్రతిమాలుకొనువాని బ్రతుకురోత
నర్తనాంగనలవెన్నునచేరి తాళము
ల్వాయించువాని జీవనమురోత

వ్యభిచరించెడి వారవనితగర్భంబున
పురుషత్వమువహించి పుట్టరోత
బంధుకోటికి సరిపనుదుర్వృత్తిని
బడియున్నమనుజుని నడతరోత
గీ. యగపికుండైన నరపతిననుసరించి
కృతులొసర్చెడికవినెత్తి గీతరోత
మదరిపువిఘాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 3
సీ. ఏనంబులకు మంగలెంకడేనగునేటు
ప్రశ్నచెప్పను మాలసాపిగాను
కయితమల్లెప్ప భోగముచినెంక దెసరి
సంగీతయిద్దకు చాకతెల్లి
శాస్త్రపురాణులు సాయిలసంతమ్మ
చిందులదొక్క దాసరిపెదక్క
యీతెగొట్టనుకోయ వీరేశమేసరిపతి
రతాలకుమాఱు మనుములిచ్చె
గీ. యనుచుమూర్ఖాళి యీరీతినమదినంబు
భూతలమునందు వచియింతురినీతిలేక
మదరిపువిఘాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 10
సీ. కన్నెనిచ్చినవాని కబ్బమిచ్చినవాని
సొంపుగానింపుగా జూడవలయు
నన్నమిచ్చినవాని నాదరించినవాని
దాతగాదండ్రిగా దలపవలయు

విద్యనేర్పినవాని వెలుపుదీర్చినవాని
గురునిగాహరునిగా నెఱుగవలయు
కొల్వుగాచినవాని కూర్మిజేసినవాని
సుతునిగాహితునిగా జూడవలయు
గీ. నిట్టివారలపై ప్రేమబెట్టుకొనిన
కసరుబెట్టినమనుజుడు గనుకీర్తి
మదరిపువిఘాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 11
సీ. కండచక్కెరపానకము బోసిపెంచిన ముష్టి
చెట్టుకుతీపు బుట్టబోదు
పాలమున్నీటిలోపల ముంచికడిగిన
కాకిరెక్కకుదెల్పు గలుగబోదు
పన్నీరుగంధంబు పట్టించివిసరిన
దేలుకొండెవిషంబు తియ్యబోదు
వెదురుబద్దలుచుట్టువేసి బిగించిన
కుక్కతోకకువంక కుదురుబోదు
గీ. మంచిమాటలనెంత బోధించిచెప్ప
మడియకుండక వగునంబు విడువబోదు
మదరిపువిఘాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల.
సీ. జన్నెరోగికిబట్టజున్ను వేసినయట్లు
పిల్లినెత్తినవెన్న బెట్టినట్లు
కుక్కపోతుకునెయ్యికూడు వేసినయట్లు
చెడ్డజాతికివిద్య జెప్పినట్లు

సాతానినొసట విభూతిరాసినయట్లు
గూబదృష్టికి దివ్వెగూశినట్లు
ధనపిశాచికిసుదర్శనము గన్పడినట్లు
చలిచీమలకు ముగ్గుజల్లినట్లు
గీ. సురభిబడనిక పాముకుజూపినట్లు
దుష్టునకునీతి వెగటుగదోచినట్లు
మదరిపువిఘాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 13

సీ. దొరవద్దనెంతచౌదరుడైన తనమన్వి
తాజెప్ప కార్యసాధకములేదు
రంభైన తనకుచకుంభముల్ ధనచేత
తాబట్టుకొన సుఖతరములేదు
తగవుతోనాపురందరుడైన దనప్రజ్ఞ
తాజెప్పుకొనిన బెత్తనములేదు
తనుజేయుపుణ్యమింతని యొరులతోజెప్ప
బ్రహ్మదేవునికైన ఫలము లేదు
గీ. కనుకనిపియెల్ల నోరులచేగానభువిని
తమనుశక్తినుమంత్రి తంత్రములులేవు
మదరిపువిఘాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 14

సీ. దొరసొమ్ముదినికార్య సరణివచ్చినవేళ
పారిపోజూచిన బంటువాని
అగ్నిసాక్షిగను బెండ్లాడిన తనయింతి
నేలకపరకాంత నెనయువాని

కబ్బములేసియు సత్కవిజనాళికి కల్గి
సంతలో నీలియ్యనట్టివాని
యిచ్చినదీ వెనలియ్యక యత్యాశ
శోభోన్నృయాచకుండైనవాని

గీ. గట్టిముచ్చెలతో బడగొట్టి విఱుగ
గట్టి పంపించవలయును గాలుపురికి
మదరిపువిశాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 15

సీ. పతికిమోహములేని సతిజవ్వనంబేల
పరిమళింపని సుమప్రచయమేల
పండితకవివర్యులుండని సభయేల
శశిలేనినక్షత్రసమితియేల
పుత్రసంపదలేని పురుషునికలిమేల
కలహంసములులేని కొలనుయేల
శుకపికరవమొకించుకలేని వనమేల
రాజుపాలింపని రాజ్యమేల

గీ. రవివికసనంబులేనట్టి దివసమేల
ధైర్యమొదవని వస్తాదుతనమదేల
మదరిపువిశాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 16

సీ. పరదళంబులగాంచి భయముచేనురికిన
రాజుగాడతడు గోరాజుగాని
ధర్మంబులకు విఘాతముసేయుమంత్రిశే
ఖరుడుగాడతడు సంకరుడుగాని

విద్యాప్రసంగముల్విన రసజ్ఞతలేని
రసికులసభగాదు రచ్చగాని
పతితోడగలహించు పడుకొనియేడ్చెడి
దాలుగాదది యెఱ్ఱతేలుగాని
గీ. శాస్త్రములమించి పట్టి యాచారమైన
నిష్టగాదతనికి పెనుచేష్టగాని
మదరిపువిఫాల మునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 17
సీ. పూపొదలోదాగి పులియున్నరీతిని
మొగలిరేకునముండ్లు మొలచినట్లు
నందనవనములో నాగుబాముున్నట్లు
చందురునకు నల్పుచెందినట్లు
సొగసైనవేమకు సెగరోగమున్నట్లు
మృగనాభిలోపిప్పి తగిలినట్లు
జలధిలోనవిషంబు సంభవంబయినట్లు
కమలాప్తునకుశని గల్గినట్లు
గీ. పద్మరాగమునకు బటలమేర్పడినట్లు
బుగ్గవాకిటి చుట్టబుట్టినట్లు
ధర్మవిధులైనరాజసంస్థానములను
జేరునొక్కొక్కచీవాట్ల మారిశుంఠ
మదరిపువిఫాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 18
సీ. మన్నించునరపతి మమతతప్పినవెన్క
నుత్తముడాభూమి నుండరాదు

పైవిటుండొక్కఁడేర్పడినట్టి కాంతపై
నెంతవాఁడైన నాసింపరాదు
అన్నదమ్ములతోఁ గొట్లాడిమానసముని
ర్జింపకమును తామసింపరాదు
పగతుఁడు నెనరుగా భాషించినను వాని
నెయ్యంబుగొనిచను వియ్యరాదు
గీ. చెలులతోఁ రాచకార్యముల్చెప్పరాదు
పలువమంత్రినిఁ దొరకు పరువులేదు
మదరిపువిఘాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 19

సీ. నినుసదాహృత్కంజమున బాయకుండనా
ప్రహ్లాదునవలెను నేర్పరినిగాను
ఏవేళనిన్నుఁ బూజించుచుండుటకునా
దృఢచిత్తుఁడైనట్టి ధ్రువుఁడగాను
సతతంబునిన్నుఁ సంస్తుతి సేయుచుండనా
వేశిరంబుల సర్పవిభుఁడగాను
నీవిశ్వరూపంబు సేవించుటకునహా
సాక్షముల్ గల్గువాసవుఁడగాను
గీ. ఇట్టివారలకృపజూచు టెచ్చుగాదు
దేవనావంటిదీనుని బ్రోవవలయు
మదరిపువిఘాలమునిజనహృదయలోల
వేణుగోపాలభక్తసంత్రాణశీల. 20

రుక్మిణీకల్యాణము.

———:o:———

క. భూషణములు చెవులకు బుధ
తోషణము లనేకజన్మ దురితౌఘవిని
శ్శోషణములు మంగళతర
ఘోషణములు గరుడగమను గుణభాషణముల్. 1

సీ. ఏనీగుణములు కర్ణేంద్రియంబులు సోఁక
దేహతాపంబులు దీఱిపోవు
నేనీశుభాకార మీక్షింపఁ గన్నుల
కఖిలార్థలాభంబు గలుగుచుండు
నేనిచరణసేవ లేప్రొద్దుఁజేసిన
భువనోన్నతత్వంబుఁ బొందగలుగు
నేనీలసన్నామ మేప్రొద్దుభక్తితోఁ
దడవినబంధంబు తతులువాయు

తే. నట్టినీయందు నాచిత్త మనవరతము
నచ్చియున్నది నీయాన నానలేదు
కరుణఁజూడుము కంసాదిఖలవిదారి
శ్రీయుతాకార మానినిచిత్తచోర. 2

మ. ఘనులాత్మీయతమోనివృత్తికొఱకై గౌరీశుమర్యాదనె
వ్వనిపాదాంబుజతోయమందుమును గన్వాంఛింతు రేనట్టినీ
యనుకంపన్వలసింపవేని వ్రతచర్యన్ నూరుజన్మంబులన్
నినుజింతించుచుప్రాణముల్విడచెద నిక్కంబుసర్వేశ్వరా. 3

సీ. ప్రాణేశ నీమంజుభాషలువినలేని
కర్ణరంధ్రంబుల కలిమియేల

పురుషరత్న మనీవు భోగింపఁగాలేని
తనులతవలని సౌందర్య మేల
భువనమోహననిన్నుఁ బొడగానఁగాలేని
చక్షురింద్రియముల సత్త్వమేల
దయిత నీయధరామృతం బానఁగాలేని
జిహ్వకుషలరస సిద్ధియేల
ఆ. నీరజాతనయన నీవనమాలికా
గంధమబ్బ దేని ఘ్రాణమేల
ధన్య చరితనీకు దాస్యంబు సేయని
జన్మమేలయెన్ని జన్మములకు. 4
ఉ. సమ్మతి నామనంబున సనాతనులైన యుమామహేశులన్
మిమ్ముఁబురాణదంపతుల మేలుభజింతుఁగ దమ్మ మేటిపె
ద్దమ్మదయాంబురాశివిగ దమ్మహరింబతి జేయుమమ్మనిన్
నమ్మినవారి కెన్నఁడును నాశములేదుగదమ్మ యీశ్వరీ. 5
మ. కనియెన్ రుక్మిణిచంద్రమండలముఖుం గంఠీరవేంద్రావల
గ్న నవాంభోజదళాక్షుఁ జారుతరవక్షున్ మేఘసంకాశ
దేహునగారాతిగజేంద్రహస్తనిభబాహుం జక్రిబీతాంబరున్,
ఘనభూషాన్వితుఁ గంబుకంఠువిజితయోత్కంఠున్ జగన్మోహనున్. 6
మత్తకోకిల. కల్లలేదని విన్నవించుటగాదు వల్లభ యీతనిన్,
బ్రల్లదుం దెగఁజూచి తేనియు భాగ్యవంతులమైతి
మే, మల్లుఁడయ్యె ముకుందుఁ డీశ్వరుఁడంచు మోదితు
లైనమా, తల్లిదండ్రులు పుత్రశోకముఁ దాల్చిచిక్కుదురీశ్వరా. 7
మత్తకోకిల. నిన్ను నీశ్వరు దేవదేవుని నిర్ణయింపఁగలేక యో
పన్నుతామలకీర్తిశోభిత సర్వలోకశరణ్యా మా

యన్నయీతఁడునేఁడు సేసెమహాపరాధము నీయడన్
నన్నుమన్ననచేసికావుమనాథ నాథ దయానిధీ. 8

శిఖినరసింహశతకము.

:0:

క. శ్రీయునుశుభమును విభవము
నాయువునారోగ్యమును మహాయశమునుమే
ధాయుక్తభాగ్యమునును
వేయుముగృపసేయుమయ్య శిఖినరసింహా. 1

క. వెలయఁగ సర్వదిగంతము
లలరఁగ సామ్రాజ్యయుక్తమైనయశశ్శ్రీ
లలనావరకరుణామృత
చెలువము దయసేయుమాకు శిఖినరసింహా 2

క. ఏనుగగుఱ్ఱముబీనుగు
మానుగబసవేశ్వరుండు మరిబాల్వెరుగన్
సేనయుగొప్పగుమంటయు
శ్రీనాథాశుభములివియు శిఖినరసింహా. 3

క. నిండినకడవలురెండుఁగ
మెండుగజేపలునునుగల్లు మించినగావి
ల్పిండనెగాజులసెట్టియు
చెందదు మరిదోషములను శిఖినరసింహా. 4

క. పోవద్దనబోనేయన
నేవచ్చెదనన్నయేడకేగెదనన్నన్

బోవంగని చెరగొడిసిన
జీవములకు హాని సుమ్ము శిఖినరసింహా. 5

క. వినునూతకమగుసతివె
ల్లనిజడతల కొత్తకడవ విధవాసతియున్
బెనుగాలి ధూలియెదనెద
జనులకు పయినంబుతగదు శిఖినరసింహా. 6

క. బాపండొక్కడుమకట్టెల
మోపునుముక్కిటియుమెండి
మొనసినపొగసం
తాపముజగడము గలిగిన
శ్రీపతిపై నంబుదగదు శిఖినరసింహా. 7

క. తలపట్టుబెట్టుతలయును
తలనూనె నెఱజడల తలవిరిదలయున్
నిలగనిపయనము బోయిన
జెలువము నెడబాసిచనును శిఖినరసింహా. 8

క. సిరులలరినశకునములకు
నెరమోజకులైన యశ్వినీదేవతలన్
గురుతరభక్తినుతించుచు
స్థిరవరసుభములొసగు శిఖినరసింహా. 9

క. పంచమహావాద్యంబులు
మిడచినభేరీధ్వనులున మెరువడిశబ్దం
బంచిత శుభవాక్యములా
లించిన శుభశకునములగు శిఖినరసింహా. 10

ప్రయాణదినములు

—o—

క. విదియాంగారకమునజని
పదపడినలచక్రవర్తి బహుకష్టపడెన్
ముదమునబోయిన జనులకు
చిదిసినదేహంబులగును శిఖనరసింహా. 11

క. బలిచక్రవర్తి యంతటి
బలుదుర్గజెడిబోయెదదియు భార్గవపైనం
బున మానవులిల జెడరా
చెలువులు పరదేశమునను శిఖనరసింహా. 12

క. శ్రీరాముడు కష్టపడె
న్వారక చవితియును భానువారముగూడన్
నేరకప్రయాణము జనినను
శ్రీరామా యితరులెంతశిఖనరసింహా. 13

క. పంచమి గురువారమువే
లెంచకజనియర్జునుండు నిలకష్టపడెన్
మంచిదినమనుచు బోయిన
జెంచులలోగలతు రవనిశిఖనరసింహా. 14

క. శనివారము షష్ఠినిజని
పనిబడరావణుడుచెడెను బంధుసహితుడై
మనుజులుచెడు టబ్బురమా
చిన యోబళపురివిహారశిఖనరసింహా. 15

క. ధనసప్తమిందువారము
దోషయంబని భార్గవుండుదోర్బలకీర్తి

సిరిబోవునాడెయితరుల
సిరులెన్న దృణంబుగాదె శిఖినరసింహా. 16

క. అష్టమి గురువారంబున
గష్టముబహుళసేయబడిరికద పాండవులన్
నష్టంబగు పయనములను
శ్రేష్టంబనరాదు పనులుశిఖినరసింహా. 18

క. ఫలములు గాయలుబువ్వుల
వెలయింతెరు గన్నెనడచు విప్రద్వయముల్
దెలుపన్నము బయనమును
జెలువగు శుభశకునములగు శిఖినరసింహా. 18

గౌళివాక్కు—అనగా బల్లిపలుకులు.

క. తలచుకపార్థనజేసిన
వలపలగౌళియును బలుకవలనగుశుభముల్
యిలపైనము కొరగాదట
చెలువగుశుభకార్యమంత్రము శిఖినరసింహా. 19

క. దాపలపల్కిన సకలము
నాపదలకు పయనములకు నీతిశుభములన్
జూపరులకుదృష్టాంతము
శ్రీపతిపాదంబులాన శిఖినరసింహా. 20

క. పురిజొచ్చినప్పుడు
నరయగదాపలను పల్కనధికఫలంబౌ

వరశుభములు శ్రీఘంబులు
శిరివరదానిజములివియు శిఖినరసింహా. 21

క. కుడిదిక్కు బలుకగార్యం
బెడనెడనాలస్యమగును యెదురుగబలుకన్
బడగొట్టినట్టుగార్యము
చెడువెనుకను బల్క శుభముశిఖినరసింహా. 22

క. తోరణగౌళియుబలికిన
నారూఢిగబంధుహిత ప్రియాంగనరాకల్
గోరినకోరికెలబ్బును
శ్రీరమణానిశ్చయంబు శిఖినరసింహా. 23

క. ధరపైనము ముందువరిగా
వరదక్షిణగౌళిబలుక వరశుభఫలముల్
నెరయోధుల పెండ్లిండ్లకు
సిరులలరగ పసిడివంట శిఖినరసింహా. 24

క. యెనిమిది దినములకొక్కటి
యెనిమిదిదిక్కులకు జాములెనిదిఫలము
ల్వినుమొక్కదిక్కునరునగు
చినయోబళగిరివిహార శిఖినరసింహా. 25

క. భయములు చింతాహానియును
క్షయమునులాభంబు ధనముసంపదశుభమున్
నయముగ నెనిమిదిజాముల
జయమింద్రునిగౌళిఫలము శిఖినరసింహా. 26

క. రోదనము రణము భుక్తియు
జూదము వస్త్రంబుధనము శుభమునుయమున్

పాదుకకొని యగ్నిమూలను
శ్రీదయితానిత్యశుభము శిఖినరసింహా. 27

క. చుట్టములాభము క్రోధము
జెట్టునుమరణంబు చింతవిందుఁగ శుభముల్
గట్టిగ దక్షిణమందయ
చిట్టోబళగిరివిహార శిఖినరసింహా. 28

క. మరణము సంతోషముశుభ
వరిభయమసుభంబుహాని యర్థముశ్రీలున్
ధరనైనిమిదిజాములకును
స్థిరముఁగనై తిఫలంబు శిఖినరసింహా. 29

క. ధనమునుచుట్టము లాభము
వినుమరణము శుభముచేటుత్తముశ్రీలున్
గనుగొనపడమటి గాలియు
చినియోబళగిరివిహార శిఖినరసింహా. 30

క. మేలునులాభము ధనములు
శ్రీలునువాహనము శుభములిచ్చుచు జయముల్
వాలాయము వాయవ్యము
శ్రీలోలాజాముగాలి శిఖినరసింహా. 31

క. చావునులాభము శుభమును
భావముమేల్వార్తసుఖము భయమునుజయము
న్నేవెరవున ధనపతిపయి
శ్రీవెలయగజాముగాలిశిఖినరసింహా. 32

క. గండముచిచ్చుసుఖము జయ
మండలపెండ్లింప్లు లాభమతివెలుచేటుల్

ఖండితియీాశాస్యంబున
చెందుము మాదోషములనుశిఖినరసింహా. 33

పలుకఫలములు.

క. ఒకపల్కు దనకు నమ్మగు
వికటంబుగనంది రెండువినుజగడముమూ
డకటాజగడమునాలుగు శిగబట్టపుజుమ్మియైదు శిఖినరసింహా. 34

క. ఆరైతే శ్రేయస్కర
మేరీతినిజగడమేడు నెనిమిదమరణం
బారయధన శుభ ఫలమగు
శ్రీరమణాతొమ్మిదింట శిఖినరసింహా. 35

క. పదిసంపద బహుగెలుపగు
పదునొక్కటచావు. నిజము పండ్రెండైతే
పదమూడు పలుకులైతే
చెదురునుతానున్నతాతు శిఖినరసింహా. 36

క. మును పాండురాజ తనయులు
ననువగురాజ్యంబువిడచి యడవికిజనిరో
య్యనబదమూడగుపలుకుల
చినయోబళగిరివిహార శిఖినరసింహా. 37

క. పదునాల్గుమేలు పదిహే
న్వదలకసీతాంగనయును వడిచెరబోయెన్
పదినుగిటహా నామంతును
చెదరక నయబ్ధిదాటె శిఖినరసింహా. 38

క. శ్రీరాముడు సీతాశుభ
మారూఢిగవినిపదేడు నటదండెత్తెఁ
వారిధిగట్టెను శుభముగ
శ్రీరమణదశాష్టకమున శిఖినరసింహా. 39

క. నవదశకంబున రాముడు
జెవమున రావణునిగెల్చి సమరజయుండై
భవినిత్రిపురము గెలిచెను
శివుడిరువదిపలుకులొందవ శిఖినరసింహా. 40

క. దరగౌళితుమ్ము శకునము
నరయ నవగ్రహములందు నగునిజఫలముల్
దరగౌళి ముష్టిన్రాతలు
చెరిసగమగు గొంతనిజము శిఖినరసింహా. 41

తుమ్ములక్షణము.

క. రెండుగ దుమ్మినఫలము
ఖండితముగ దుమ్మిచీవగామరణమగుఁ
మెండుగతుమ్ముచు నడచిన
చెందునుదోషములునరుల శిఖినరసింహా. 42

క. తుమ్ముచు దగ్గుచునడచిన
నెమ్మదిశయనించియుమియ నిజమగుబహురో
గమ్ములబాయనిజడిగా
జిమ్మను తుమ్ములఫలంబుశిఖినరసింహా. 43

క. లేచినమొసలిం జూచిన
దాచినబంగారుఫలము దరుణులనటనా
జూచిన వీడ్కనముజేసిన
శ్రీచతురాతుమ్మ్రఫలము శిఖనరసింహా. 44

క. ఇలగోకిన కడకేగిన
దలగోకినజింతసేయ దడబడజీదన్
బలుగష్టము దుమ్మినతెరి
శిలలై సంగష్టపడును శిఖనరసింహా. 45

క. లేచినశుభమగు దుమ్ముచు
గూచుండినవిలకడౌను గోణుకుచునుంటన్
బాదుగ జగడముజేసిన
శ్రీచతురాకార్యహాని శిఖనరసింహా. 46

క. ఇనుమును వెండియుముట్టిన
గనుకనిచెడుకార్యమ్ము గంచనుతామ్రం
బనుజయము దుమ్ముచును హె
చ్చినదినంటక శుభమ్ము శిఖనరసింహా. 47

క. పసిబాలశిశువు లంజయు
పసగలబాలింతతుమ్మ బంగారుసుమీ
వెసమాల కుంటికళ్లుత మొస
సినబహుగార్యములశిద్ధి శిఖనరసింహా. 48

క. తొత్తునుగర్భిణి గొడ్డును
ముత్తైదువవిధవ గుడ్డిమోపరితుమ్మగా
గుత్తగమరణాంతము నీ
చిత్తము దయసేయుమయ్య శిఖనరసింహా. 49

క. చాకిలిగాండ్లది చిప్పది
మూకదినెరుకలది మొండిముక్కటివారల్
యేకడదుమ్మిన దుఃఖము
చేకూడదు ఫలమొకింత శిఖనరసింహా. 50

క. నాలుగుపదముల జీవము
లాలోచనలవుడుపయన మానెడుమమ్ముల్
వాలాయము మరణాంతము
(శ్రీలోలాదప్పదండు) శిఖనరసింహా. 51

భర్తృహరిశృంగారశతకము.

---:o:---

చ. చెలువపుఁదేటిలేనగవు చేతనుభావముచేత సిగ్గుచే
నలువగులీలచేత సుగుణంబులచేఁ గడఁగంటిచూపుచేఁ
గలహముచేతవిందులగు కందువమాటలచేననూయచే
బెలుచననెంతవారి వలపింతురుకాంతలు పెక్కుభంగులన్ 1

ఉ. తమ్ములనేలు కన్నులు సుధానిధిఁబోలు మొగంబు మత్తభృం
గమ్ములగెల్చుకొప్పుకన కద్యుతిమీఱు మెఱుంగుకుంభికుం
భమ్ములనవ్వు గుబ్బచను బంతులుగొప్పపిఱుందు తేనియ
ల్చిమ్మెడు ముద్దుఁబల్కులును జేయనిసొమ్ములు సుందరాంగికిన్. 2

ఉ. ఇంచుకముద్దు లేనగవు లింపగునవ్య విలాససూక్తుల
భ్యంచితలోలదృష్టియు సవారుణ పల్లవమండలంబు ని
ర్మించు సలీలయానములు మేలుగ యౌవనలక్ష్మితోడ వ
ర్తించు మృగాక్షిచందము లతిప్రమదంబు ఘటింపఁజాలవే. 3

సీ. చూడంగతగిన వస్తువులందుఘనమెద్ది
తులలేకతగు వెలందులమొగంబు
వలపుగైకొనదగు వానిలోనెయ్యది
మగువల వదనాబ్జమారుతంబు
వీనులకింపైన వానియందెయ్యది
కోమలాంగులముద్దు గులుకుపలుకు
తనువు సోకినసుఖంబొసరించు నెయ్యది
మెలతలసొబగైన మేనుదీవ
గీ. అతిమధురమెద్ది కాంతాధరామృతంబు
సరసజనులకు జింతింపజాలునెద్ది
పువ్వుబోడుల వెలలేని జవ్వనంబు
వెలయునెయ్యెడలపడతుల విభ్రమములు. 4

చ. గొనబగుమేనసంకుమద కుంకుమపంకమెసంగసిబ్బెపుం
జనుగవరత్నహారములు సారెపెసంగబదాంబుజంబులన్
మొనసినగిల్కుటందియల మ్రోతచెలంగననంగవైభవం
బెనయగగుల్కుకల్కిసొబగెవ్వనిదావలపింపదిమ్మహిన్. 5

చ. అతివలజూచివీరబల లంచువచించు మహాకవీంద్రులు
ద్ధతవిపరీతవాదులిది దబ్బరగాదువిలాసినీసమం
చితతరళాక్షిపాతములచే గెలువంబడిరిందవిముఖ్యులున్
ధృతిసటువంటివారబల లేగతినైరితలంచిచూడగన్. 6

చ. గరువపుజన్నులుం బెళుకుగన్నులు నిల్కడలేని కన్బొమల్
మురియుచునెఱ్ఱబాఱు జిగి మోవియు దాపముజేయగాదగున్
స్మరలిఖితోరు భాగ్యలిపి జాలమనందగి మధ్యవర్తియై
పరగినరోమరాజియును బాయక తాపముజేయ నాయమే. 7

చ. సుదతిపయోధరంబులతిసుందరముల్ జఘనంబురమ్యమా
వదనముహృద్యమంచు జలవర్తనమేటికినీకుజిత్తమా
కదలకవానిపై దలపుకల్గినబున్నెము లాచరింపుమిం
పొదవలభించునేసుకృతయోగములేక సమీహితార్థముల్ 8

చ. కనఁదగునింక జవ్వనపు గల్మికిఁదావులు ప్రౌఢసంగమం
బునకు నుపక్రియాక్రియలు పుష్పధనుర్జయ దానదక్షవా
ఙ్మనసిజచిత్తహారులు వికారనిదానములైన కామినీ
జనులవిలాసకృత్యములు సంతతరమ్యతరంబు లెన్నఁగన్. 9

మ. పరిణయశ్రీమధురంబు లుజ్జ్వలరస ప్రాచుర్యముల్ ప్రేమభూ
షణముల్ దర్శితహర్షముల్ రుచిర విశ్వాసార్ద్రముల్ ముగ్ధముల్
ఫణితిశ్రావ్యము లంగజపరిభవముల్ ప్రాణేశ్వరీనర్మభా
షణముల్ నామదిఁ గొల్లలాడెడి రహస్యక్రీడలందెప్పుడున్. 10

చ. విరహకృశాంగియైనఘనవేణి యొకర్తువనంబులోపలం
దరువులనీడలందనుచితంబుగ మాటికి విశ్రమించి బం
థురగతిసంచరించెజనుదోయిని బయ్యెదకొంగుగేలదా
వెరవుగబూనియగ్గలపు వెన్నెలకాకదొలంగజేయుచున్. 11

ఉ. బాలికనన్నుఁగన్గొనని పట్టునదర్శనమాత్రమిచ్చినం
జాలునటంచుఁగోరెమఱి చక్కఁగఁగన్నులనన్నుజూచిప్రో
యాలుకవుంగిలింపవలె నంచుదలఁచెఁదమింగవుంగిటన్
మేలుగఁజేర్చుకొన్నపిరు మేనులునొక్కటిసేయగోరితిన్. 12

చ. తలపయిమాలతీకుసుమ దామమునెమ్మెయిఁ గుంకుమంబుతోఁ
గలసినకమ్మదావి విరిగందపుఁబూఁత వెడందఱొమ్మునం
దలికులనీలకుంతల మదాలసనీలనరోహాక్షియుం
గలుగుటనింద్రభోగమనఁగాఁ దగదేమఱివేఱెయున్నదే. 13

మ. ఆదిమితాదరంబుదద నంతరమంచితరాగమంతల
జ్జోదయరమ్యమంత శిథిలోద్యమమంత నితాంతవీర్యవి
చ్ఛేదముపేర్మిమపూరము విశేషవివిక్తవిహారమంతనా
హ్లాదకరాంగసంగముకుల ప్రమదాంతమల్పసౌఖ్యమే. 14

ఉ. అక్కసవార్లిలికొప్పువిడి యల్లలనాడఁగఁ గన్నుఁదామరల్
చక్కఁగ మోడ్చిచొక్కిపురుషాయిత సంజనిత శ్రమంబునం
జెక్కులఘర్మబిందువులు చిందఁగవిందొనరించు బోంట్లమే
లొచ్చక్కపుమోవితేనె చవిఁజూతురుభాగ్యముగల్గునేర్పరుల్. 15

చ. ఇదియుచితంబుగానిపని యిమ్మహిలో మగవారికెంతయుఁ
మదనసుఖాభిలాషములు మానకయున్కి జరాభరంబునం
గొదమమిటారిముద్దుచనుగుబ్బలుజారిన వెన్కబోంట్లకున్
మదనసుఖంబుజీవితము మాన్పడుతామరచూలిజాణయే. 16

శా. ఆశాసాగరపారమేరికిని శక్యంబానెచేరంగ భో
గాశాయుక్తము జవ్వనంబుగళితం బైనట్టధనంబేల భా
త్రీశాయింటికిఁ బోదుమేపిర్యయః వధూహృద్యోల్లసద్రూపరే
ఖాశోభాతిశయంబు దుర్భరజరాక్రాంతంబు గాకుండఁగన్. 17

చ. రతిపతిచేతివాలు ఘనరాగనివాసము నీతివైరిదు
ర్గతిశతదుఃఖమోహజని కారణముజ్జ్వల భోధతారకా
పతినిబిడాభ్రబృందము శుభప్రతిబంధము దోషసంఘసం
గతమగుసేఁగి జవ్వనము కన్నజగంబున వేఱెయున్నదే. 18

ఉ. మారునికూర్మిచుట్టమున మంచితకేళిరస వారిదంబుశృం
గారమహీజనీరదము కంజముఖీజన దృక్చకోర రా
కారజనీశమండలము కాంతనభోమణి వార్ధియావనం
బారయఁజెందుచో వికృతి నందనివాఁడకృతార్థుఁడిమ్మహిన్. 19

శా. గంగాధౌతశిలాతలంబు హరగోస్కంధప్రదేశాహతో
త్తుంగద్భూజము సిద్ధసేవిత గుహాస్తోమంబు శీతాచలో
త్సంగంబుండగ నెవ్వడో పున్నృపపాదంబుల్ తలందాల్పసా
రంగేశాబవిలోచనల్ మనసిజాస్త్రంబుల్ సతుల్ లేనిచో. 20

చ. శిలమొనమూలముల్ చిదిమి చెన్నుగ నేణుకరీరకాంతిచే
లలితములైన దర్భకబళంబులు లేళ్ళకు నిమ్ము కానలోఁ
గలితశుకాంగనావిపుల గండసుపాండురనాగవల్లికా
దళములఁగోళ్ళఁ ద్రుంచి వనితాతతికైన నొసంగుమిమ్ములన్. 21

ఉ. సారం బెక్కడలేక మిథ్యయగు సంసారంబు సన్మార్గముల్
పారంజూచిన రెండు పండితులకున్ బ్రహ్మానుసంధానయో
గారూఢత్వము రూపవద్యువతిరమ్యస్థూలమీనధ్వజా
గారన్యస్తకరారవింద కృతయోగ్యస్పర్శలీలాప్తియున్. 22

చ. కనుగొనయుక్తి యుక్తములు గానివిమాటలు వేయునేటికిన్
గొనబుగ రెండు మానవులకున్ భజనార్హములైన వస్తువుల్
వినుతనవీనచారు మద విభ్రమలాలస సుందరీజన
స్తనభరభిన్నమై యమరుయౌవనమున్ వనమున్ వసుంధరన్. 23

మ. మలభూయిష్ఠపుఁదోలుబొమ్మయగు కొమ్మంజూచి విద్వాంసుఁడుం
బులిసశ్రోణి మనోహరస్తని నవాంభోజాస్య నీలోత్పలా
క్షి లతాతన్వియటంచు మత్తుఁడగు హర్షించున్ రమించున్ బళి
బళియంచున్ వినుతించు మోహవికృతుల్ భావింపఁగాఁ జిత్రముల్.

గీ. సుదతియొక్కదాని విడిచి యించుకయమృ
తంబు లేదు భువి విషంబు లేదు
అమృతలతాంగి యనురాగవతియైనఁ
గాక మెలఁగెనేని గరళవల్లి. 25

మ. నరకద్వారము సాహసాకరము పుణ్యస్వర్గవిఘ్నంబు దు
స్తరమాయాశతపేటిదంభనిధి దోషస్థానమప్రత్యయో
త్కరను క్షేత్రము కాలకూటమమృతాకారంబు స్త్రీయంత్రముం
ధరనెవ్వాఁడు సృజించెఁబూరుష గళోద్బంధైక పాశమున్. 26

చ. అలనెలకామినీవదనమై జనియింపగ లేదు కల్వలున్
నెలతకుగన్నులై యుసికి నిక్కము గాదు కడానిచేనొడల్
వలఘుగ జేయలేదు కవివంచితమానసుఁడై వివేకియున్
మలమలినాంగనాతను సమాశ్రయుఁడై విహరించు నుందతఁ. 27

శా. రాకాకైరవమిత్రకాంతిహరమై రమ్యాధరోష్ఠామృతా
స్తోకంబై పిలసిల్లు మన్నరమణీ శుంభన్ముఖాబ్జంబు కిం
పాకత్వఙ్మజఫలంబగున్ రుచికమై ప్రారంభకాలంబునం
గాకోలంబు తెఱంగునన్ నరులకుం గష్టంబొసంగుఁ దుదిన్ 28

చ. చన్నులు చక్రవాజములు చక్కని మోముఁ గరంబులబ్జముల్
గన్నులు మీలు నాభిసుడి గాఢనితంబము సైకతంబుగా
నెన్నికఁ గన్నబోఁటియను నేటికిదన్న్వలనున్కి బాలమే
లెన్న భవాబ్ధిమజ్జనమ దేమియుఁ గోరని వారికిమ్మహిన్. 29

గీ. ఒకనితోఁ గూడి భాషింతు రొక్కనరునిఁ
జూతురు విలాససంపద సొంపుగులుక
మఱియు నొక్కనిఁ దలఁతురు మనసులోనఁ
గూర్చుప్రియుఁ డెవ్వఁడో ముద్దుగుమ్మలకును. 30

ఉ. చూపు విషంబు విభ్రమము సొంపు ఫణాఫలకంబుగా వధూ
రూపముదాల్చి భోగికిని రూఢిగ దూరముగా దొలంగుమీ
దాపుగ సర్పదష్టునకు దప్పు విషంబు మహౌషధంబులం
బాపవధూభుజంగవిషభగ్నుని చెంతకుఁబోరు మాంత్రికుల్ 31

ఉ. ఉగ్రముముట్టినానరుల కుర్విని వెజ్జులు ధర్మశీలురై
గరళ నెక్కుడింతు రధికంబుగ నాయతమేచకోత్పల
స్ఫురణవహించివక్రగతి బూనినమానినిచూపుసోఁకినం
బురుషునకెందుమందులును బొందవుపొందరు వెజ్జులెవ్వరున్. 32

చ. విడువక పుట్టుగ్రుడ్డునకు వృద్ధశరీరికిఁ గుష్ఠురోగికి౯
జడునకుజాతిహీనునకు జారునిజాంగములొక్క రూకకై
కడువడినిచ్చువారిగుణ కల్పలతల్ ఏదళించు కత్తులం
బడుపుఁబడంతులందనదు భావముజేర్చునెమెవ్వఁడేనియు౯ 33

చ. కలదుగదాసుధారసము కంజదళాక్షులముద్దుఁబల్కులన్
వెలయుఁగదా హాలాహలము వీరలచిత్తమునందుఁ గావున౯
బలుమఱుఁబల్లవాధరముఁ బానమొనర్తురు నిందువేషుక౯
బలితపుఱొమ్ముముష్టితల పాతములం బరిహరింతురెంతయున్ 34

చ. కలికిమెఱుంగువాలుఁదెలి గన్నులుసన్నపుఁగౌనుసోఁగపై
నలరెడుసద్వళీలతలు నంచితయౌవనదర్పలక్ష్మిచేఁ
గులికెడుసిబ్బెపున్వలుఁద గుబ్బలనుంగలమించుబోండ్లగా
పులఁగనినిర్వికారులగు పూరుషులేకృతకృత్యులిద్ధర౯. 35

ఉ. మానినియేలచిమ్మెదవు మాపయినుంధరదృష్టిపాతము౯
మానుమునీశ్రమంబువిఫ లంబిదివింతలమైతిమిద్ధర౯
మానుగజవ్వనంబడఁగె మానసవృత్తినసంబుఁగోరుస
జ్ఞానమునష్టమయ్యెయువ సంబుగఁజూచెదమెల్లలోకమున్. 36

ఉ. నీలసరోజపత్రకమ నీయవిషాహరణ ప్రవీణదృ
గ్జాలములీలతాంగి వెదచల్లెదునాపయినేమి గోరెనో
మాతూలెసమస్తమోహవికృతుల్ రతివల్లభభిల్లభల్లసూ
జ్వాలలడంగెమాకుదనవైఖరి మానదుబోటినేటికిన్. 37

మ. మనిసింపొందఁగ ధీరులారకరుణా మైత్రీమనీషాక్షమా
వనితాసంగమ మాచరింపుఁడెపుడున్ భామాసుఖంబస్థిరం
బనివర్జింపుఁడు హారరమ్య కుచముల్ ప్రాంచచ్ఛ్రోణీమేఖలా
ధ్వనితాలంబనితంబముల్ నరకబాధల్ మాన్పి రక్షించునే. 38

చ. నిగమసుభాషితాభ్యసన నిష్ఠలుగల్గిన యట్టిపండితుల్
మగువలపొందు నింద్యమని మాటికివార్తలు జెప్పనేర్పరుల్
జగమున నెవ్వఁడోపు విలసత్కురువింద మణిప్రభాధగ
ద్ధగితకలావరమ్య వనితాజఘనంబుఁ బరిత్యజింపఁగాన్ 39

గీ. శాస్త్రవిదుఁడైన బుధుడైన సనయుఁడైన
సద్గతికిఁబోవుటరిది సంసారసరణి
యమపురద్వారముల కవాటములఁగుంచి
కలునుబలెవిప్పుచున్నవి కలికిబొమలు. 40

చ. కరముకృశించికాల్విఱిగి కన్నులుగానకపుచ్ఛహీనమై
పురుగులుగ్రమ్ముచున్నవ్రణపుంజము మేనలముంగనాఁకటం
బరవశమైటిముఖ కపాలగళంబగుకుక్కపెంటితో
నరిగెముఁగూళజంతులనైన వధించుమనోజుఁడక్కటా. 41

చ. స్మరునకుసర్వలోకజయ సంపదలీయఁగజాలుప్రౌఢలం
దరుణులందనేయుట నధర్మములుగొందఱుమానవుల్ దిగం
బరులునుబ్రహ్మచారులుఁగ పాలకపాణులుచండహస్తులై
దిరుగుచునున్నవారు రతిదేవునిమీఱినభోగమబ్బునే. 42

చ. వనదళవాతముల్మెసవువారు పరాశరకౌశికాదులా
ఘనులునుసుందరీజనుల గన్గొనిమోహితచిత్తులైరి హే
చ్చినఘృతపాయసాన్నము భుజించెడివారలకున్మనోజయం
బునెగడునేనివింధ్యము సముద్రజలంబుల తేలియాడదే. 43

గీ. అంగజునిగంధసింధురం బనఁగఁబరగు
మలయజసుగంధిమలయాద్రి మారుతంబు
మలయ దెందాఁక సందాఁక మానవతుల
మానసంబులనెలకొని మానమమరు. 44

చ. అతిసితచందనార్ద్ర రుచిరాంగులు భామినులున్ సుగంధసం
గతియగుమందమారుతముఁ గౌముదియున్ జలయంత్రగేహము
న్నతశుచిసౌధభాగము ఘనంబగువాసనఁబూనుపుష్పసం
తతియుమదంబు దర్పకుని దర్పముఁ బెంపుగఁజేయువేసవిన్. 45

ఉ. కమ్మనిదండలున్ సురఁటి గాడ్పులు వెన్నెలయుంబరాగపు
జమ్మనుమంచిగంధమును సన్నపువల్వలు శీధుపానముం
దమ్మికొలంకు మేడయును దామరసాక్షులసంగ నొప్పుభో
గమ్ములు పుణ్యవంతులకుఁ లభింపవటండ్రు వేసవిన్. 46

చ. ఘనతిమిరంబు సూదికవకాశమొసంగమి మీఁదవారిద
స్వనములమిన్ను పిక్కటిల్ల వారికణంబులు రాలుచుండఁగాఁ
గనకపురేఖలందెగడు కాఱుమెరుంగులు జారకామినీ
జనములకున్ ముదంబును విషాదమునుం బ్రకటించెఁ ద్రోవలన్. 47

ఉ. కేరుచు మేడనుండి వెలికింజనశక్యముగాక యుండెనా
సారముచేతశీతమున జవ్వనికౌఁగిలి గల్గెశీకరో
దారసమీరణంబు సురతశ్రమవారణమయ్యె దుర్దినం
బారయనయ్యెడన్ సుదినమయ్యెఁ గృతార్థులకంగనారతిన్. 48

చ. ప్రియముగ రేసగంబునిమరించి నితాంతరతాంతవిహ్వలుం
డయిదగఁజెంది యాసవమదాలసుఁడై రతిఖిన్నకామినీ
శయమునఁగర్కరీగళిత చంద్రవిభాచ్ఛశరజ్జలంబులా
రయఁగృతపుణ్యుఁడింపెసఁగఁ ద్రాగుఁ హాస్సిత సౌధసీమలన్. 49

ఉ. చెక్కులుముద్దుఁగొంచు ముఖసీమనుసీత్కృతులన్ఘటించుచుం
జక్కనిచన్గవంబులకజాలములన్ మొలపించుచుంగటిం
జెక్కినచేలముందొలఁగఁ జేయుచుశైశిరమారుతంబులిం
పెక్కఁగ గాంతలందువిట కృత్యముఁబూని చరించునత్తరిన్. 50

సంపగిమన్న శతకము.

---o---

క. శ్రీమానినీమనోహర
సోమార్కవిశాలనేత్ర సురనుతగాత్రా
దామోదరనీలమణి
శ్యామానను బ్రోవుమన్న సంపగిమన్నా. 1

క. పరమానంద యతీంద్రుడ
పరిపూర్ణుడవైన నీదుభక్తుడనెలమిన్
విరచించెద నొకశతకము
శరణాగతసుప్రసన్న సంపగిమన్నా. 2

క. తాటాకులలోవ్రాసిన
మాటలనామూర్తిపాటి మర్మము తెలియన్
నూటైన రాజయోగము
సాటౌనా యెచటనున్న సంపగిమన్నా. 3

క. గాముపలెసంచరించిన
బాముపలెక్ గుహలనున్న బంధముదెగునా
దీమెరిగి పరులగలసెడి
సామర్థ్యముఁగూడకున్న సంపగిమన్నా. 4

క. మాయనగా వేరేయొక
తోయములేదయ్య తన్నుదోచని చోటే
మాయతను దోచితే చూ
చాయం జెడిపోవునన్న నంపగిమన్న. 5

క. మండితపూర్ణసుధాకర
మండలశతకోటికాంతి మహనీయుండై
నిండితనలోనయోగి ప్ర
చండగతిఁ వెల్గునన్న సంపగిమన్న. 6

క. మాయాయోగ తపంబులు
నాయాసముతోడఁజేయ నబ్బునె తత్వం
బాయెన్ని కేల పెట్టఁ
జాయలనాసుపరిసన్న నంపగిమన్న. 7

క. పేరెకొను మంత్రివాదము
భారంబది కుక్కనోటి పాతైరోతై
పూరై యారై దూరై
జారగవలెనుర వనన్న సంపగిమన్నా. 8

క. బూటకములు వేషంబులు
నాటకములు మంత్రతంత్రనటనలుమిథ్యా
పేటికములు యోగికి జం
ఝూటములవియేలనన్న సంపగిమన్నా. 9

క. అభ్యుదయంబుగ నీయో
గాభ్యానము సేయవలయు నతులితలీలఁ
లభ్యంగూడ నుచిదాత్ముడు
సభ్యులకదిమార్గమన్న సంపగిమన్న. 10

క. వ్యక్తావ్యక్త పదంబట
ముక్తట గురుసేవతనకు మునులేదటయే
యుక్తిని గనుగొనవచ్చున
శక్తులకును నుప్రిసన్న సంపగిమన్న. 11

క. భావమునన్ గననేరని
జీవులకిదిబీరకాయ చిక్కగుదెలియం
గావశమాసద్గురు దీ
క్షావిధియొనగూడకున్న సంపగిమన్న. 12

క. బోధింపతగిన గురువుల
శోధించితదంఘ్రిజేరి సుస్థిరమతియై
యాధార నిరాధారము
సాధించినముక్తుడన్న సంపగిమన్న. 13

క. సాధింపగ నిరతులకు
బోధింపగనేర్పుగలుగు పుణ్యాత్ములయా
యీధరగలరొకకొందరు
సాధారణవిబుధులెన్న సంపగిమన్న. 14

క. అనుభవమెరుగని గురుచే
వినునతనికిసంశయంబు వీడునెచిత్రా
ర్కునివలనతమము బాయునె
సనకాదిమునిప్రసన్న సంపగిమన్న. 15

క. గురువట యెవరికిగురువో
హరిహరితనుదెలియలేని యాతడుగురువా
గురువనగసిగ్గుగాదా
శరణాగతసుప్రిన్న సంపగిమన్న. 16

క. బూటకపుయోగి నెఱుఁగక
పాటింతురుడబ్బుఁజూచి పసలేకుండే
తాటోటని జగమెల్లను
పాటింతురు లోకులెల్లసంపఁగిమన్నా. 17

క. కల్లయగు జ్ఞానమేలా
చెల్లఁబు కాసెచటనైన చెల్లనికాసే
తెల్లముగ చెప్ప నాణెము
సల్లలితజ్ఞానమెన్న సంపఁగిమన్నా. 18

క. గాఁడిదెవలె బూడిదెచె
ల్లాడుచుకొక్కెరయుబోలిధ్యానముజేసి యీ
గడపుకపటయోగుల
జాడలఘనునెంచకన్న సంపఁగిమన్నా. 19

క. వీడొసగెడు గురుడేలా
గాడిదెవాలంబుబట్టి గావేగిదర్ప
గూడునెగుండెలు పగులఁగ
ఝాడించచదేహమ్మురన్న సంపఁగిమన్నా. 20

క. అంగారెరుగరు ముక్తికై
రంగెరుగరు కపటధూర్తరావణవేషుల్
దొంగలగురువులు వారలు
సంగతినరోచ్ఛకులన్న సంపఁగిమన్నా. 21

క. వచ్చినవాసన వెంబడి
విచ్చలవిడియోగిగురుఁడు విహరించిన వా
డెచ్చట నేక్రియజేసిన
నచ్చిన్మయుఁడంటుదన్న సంపఁగిమన్నా. 22

క. విత్తమదమత్తు లాయత
చిత్తభ్రమ లెరుగలేరు చిత్పురుషుని దా
నుత్తముడితడని సన్ముని
సత్తముడే యెరుగు నన్న సంపగిమన్నా. 23

క. తనవాసన యెట్లుండిన
ఘనయోగికి బంధవృత్తి గానేరదు వా
డనుభవము కతన నిర్వా
సనుడై మఱిపుట్టడన్న సంపగిమన్నా. 24

క. క్రమమున సుఖదుఃఖములు
కమలిసనుతి నిందలాదిగా గలిగిన దా
యమివర్యుడన్ని క్రియలన్
సముడై వర్తించు నన్న సంపగిమన్నా. 25

క. తలకొని దుఃఖము రానీ
వలనొప్పగ నిత్యసుఖము వచ్చిన రానీ
నలుకువను బడని మనుజుడు
చెలియింపను బోధగన్న సంపగిమన్నా. 26

క. చాలాలోకము లనగని
వాలాయము కీడుమేలు వచ్చిన రానీ
యేలాగైనను పురుషుడు
జాలింబడ డాత్మగన్న సంపగిమన్నా. 27

క. బాలుడుగానీ భోగస్త్రీ
లోలుడుగాని విషయశీలుడుగానీ
మేలైన బోధ గలిగిన
చాలా దేమవేముక్తిగన్న సంపగిమన్నా. 28

క. విత్తపరాయణుఁడైనా
మత్తచకోరాక్షులందు మగ్నుండైనా
నుత్తమ పురుషుడెకాడా
సత్తామాత్రింబుగన్న సంపగిమన్న. 29

క. పంచావస్థలఁదగిలియు
పంచావస్థలనుగడచు ప్రాజ్ఞుండు జగ
ద్వంచకుఁడై లోకులవలె
సంచారము సేయునన్న సంపగిమన్న. 30

క. ఒప్పలరనాత్మ సుఖమును
తెప్పందేలేటియోగి దెలియకతమలో
సత్పురుషునిగని కర్మలు
చెప్పనగాజూతునన్న సంపగిమన్న. 31

క. నిత్యానిత్యంబెరుగక
నిత్యముచేపట్టుబుధుల నిందించినను
మృత్యువుపాలౌమర్త్యుడు
సత్యంబిది వినగదన్న సంపగిమన్న. 32

క. ఉరెరిగిన బాపనికి
వారకజన్నిదము జూపవలెనాత్మజ్ఞుం
డేరీతినున్ననిస్సం
సారనిధుని లెంతురన్న సంపగిమన్న. 33

క. అద్వైతభావమెరుగక
విద్వాంసుల మనుచునాత్మ వేత్తలవలెనే
యద్వైతద్వైము లాడుచు
సద్వర్తనమెంచరన్న సంపగిమన్న. 34

క. వదలరువిషయము లెచటను
మెదలరుసజ్జనులకడల మిథ్యాజ్ఞానుల్
చదివితిమని ప్రాజ్ఞులతో
చదువులు పచరింతురన్న సంపగిమన్న. 35

క. జడివాన గురిసినట్లన్
విడువక వాదింతురాత్మ వేత్తలననుచున్
కుడియెడ మెరుగనిమాటల
జడమతులగు కొందరన్న సంపగిమన్న. 36

క. కొందరు యోగంబనగా
కొందరుజ్ఞానంబనంగ కొంద రఖండా
నందంబనంగ నందుల
సందేహము దీరదన్న సంపగిమన్న. 37

క. తుదమొదలెరుగక బ్రహ్మం
బిదియని మెరుగంగలేక యేర్పడసభలన్
వదరుచుతిరిగే కొయ్యల
చదువులపసలెన్నసున్న సంపగిమన్నా. 38

క. దేహము తానై తేమరి
దేహముతోకూడ గాలి తేనేనిజమా
దేహాత్మవాది మాటలు
సాహసములు బొంకులన్న సంపగిమన్న. 39

క. సన్యాసులమనిశాస్త్రి
సన్యాసముజేయనందు ఫలమేమి మన
స్సన్యాసము దొరకొనమిన్
సన్యాసము గూడదన్న సంపగిమన్న. 40

క. వాదులనడచే పెద్దల
గాదనగా నేలవట్టి కలహంబింతే
ఖేదంబని చాలించిన
సాదరమతి జాణడన్న సంపగిమన్నా. 41

క. వాదములనగా ధాతృవి
వాదంబులు యంత్రతంత్రి వాదంబులునున్
జూదము మేదిని మెత్తురె
సాదరమతులెన్నరన్న సంపగిమన్నా. 42

క. చేతోగతి నెరిగిన వా
రే తీరున విధినిషేధ మెరుగక యున్నన్
జాతురుసమరస భావన
చాతుర్యధురీణులెన్న సంపగిమన్నా. 43

క. ఎప్పుడు కర్మము జేసే
యప్పురుషుడు తన్నుగన్న యది చాలించున్
చప్పిడిగా దానోటికి
చప్పనియాపిప్పిదన్న సంపగిమన్నా. 44

క. సూతకము వచ్చె నను చును
నాతలపదినాళ్ళు జపి సంతనె తెగువా
సూతకమే కాదా తన
జాతకమే యెరిగికొన్న సంపగిమన్నా. 45

క. కలలోనొక్కడు పులిగని
పులిచేనకటగనుచు తాను పులియను బొంకా
కలవలెనే జగమెల్లను
లలితభక్తిపరిసన్న సంపగిమన్నా. 46

క. తనమనసే తానాయెను
తనమనసేతన్ను దెలియ తత్వంబయ్యెన్
మనసుకు మనసేసాక్షియు
సనకాదిమునిప్రసన్న సంపగిమన్న. 47

క. మనసే జీవుండనగను
మనసేతనచేష్టలుడుగ మరితత్వముగన్
మనసుగలవాడె ముక్తుడు
సనకాదిమునిప్రసన్న సంపగిమన్న. 48

క. సత్తనబరగును పురుషుడు
సత్తంగాప్రకృతిదోచి సమసెటికతనన్
సత్తునకేనిత్యత్వము
సత్తునకదికూడదన్న సంపగిమన్న. 49

క. లక్షణమెరుగని యోగిని
లక్షణమగు నతనిమాట లవిష్లరువుల్
దక్షతనంతర్దృష్టి వి
చక్షణుడాకాడనన్న సంపగిమన్న. 50

క. సృష్టపదార్థంబగు నీ
సృష్టిని నుపసంహరించి చిన్మయునంత
ర్దృష్టినిగనవలె జనునక
స్రష్టతనంబేటికన్న సంపగిమన్న 51

క. చింతించియోగి మోక్షా
నంతసుఖంబొందువ చకసుంగ్రింబునదా
నంతర్దృష్టిని గనవలె
సంతతమునునాత్మగన్న సంపగిమన్న. 52

క. తనకనుభవంబు చదువుల
వినుకులనేలగలుగుననెడి వెఱ్ఱులుగలరా
యనుభవవేద్యము బ్రహ్మము
సనకాదిమునిప్రసన్న సంపగిమన్న. 53

క. తెరచీతెరవని కన్నులు
మఱచీమఱువనితలంపు మ్రాన్పడుమేనున్
పరమచిదాకాశస్థితి
చరితార్థమునిలుచునన్న సంపగిమన్న. 54

క. నలుగురునడిచే త్రోవను
బలిమైలోకంబునడుచు ప్రాజ్ఞుండైతే
నలుగుర నడువనిత్రోవను
చలియింపకనడచునన్న సంపగిమన్న. 55

క. మనసెక్కడ మాయెక్కడ
తనువెక్కడనన్నవారు తత్త్వములెచటన్
ఘనరాజయోగములవడు
జనకాదాసుప్రసన్న సంపగిమన్న. 56

క. మిక్కిలిసంసారైతే
యెక్కడియోగమురుచిచ్చు నెక్కుడుశైత్యం
బెక్కిననోటికిచేదవు
చక్కెరపాకిదిన్నైన సంపగిమన్న. 57

క. పందలగుచెనటి మనుజుల
కందంబగు రాజయోగమలవడనేలా
పందులకును గాడిదెలకు
చందనగుణమేటికన్న సంపగిమన్న. 58

క. ఇప్పదవ్వులందనేరని
మెప్పులకును దెలుపవశమె ముందరగానే
తప్పులుపట్టుచుమరిచే
చప్పట్లిడినగుదురన్న సంపగిమన్న. 59

క. కనుచెదర మనసుజెదరుం గనుజెదరం
సుఖముజెదరు గాలియుజెదరున్
గనుజెదరక గనుగొనవలె
సనకాదిముని ప్రసన్న సంపగిమన్న. 60

క. ముందువెనుకెరుగ కాటల
సందడిబడిమోక్షసుఖము సాధింపనియా
పందల బ్రతుకులుయికనే
చందంబోమెరుగమన్న సంపగిమన్న. 61

క. శోధింపరు తత్వజ్ఞుల
నీధర తమతోటిసరికి నీదుర్మనుజుల్
మేధావంతులు పెద్దలు
సాధువులనియెచటనున్న సంపగిమన్న. 62

క. కీలెరిగి జీవపదముల
నోలింపమగసముచేసి యోగానందుల్
బోలోన్మత్తపిశాచుల
చాలుగవర్తింతురన్న సంపగిమన్న. 63

క. పాపపువాసన విషయము
కాపాడుచురాగనరుడు గడువగగలడా
యేపట్టునగుహెయ్యాదర
చాలప్యముమానదన్న సంపగిమన్న. 64

క. వెక్కసముందు మనుజుల
మక్కువతో బుద్ధిజెప్పి మాన్పగగలరా
కుక్కలతో కలుగట్టిన
చక్కనగాదీరవన్న నంపగిమన్న.

మూడవభాగము సంపూర్ణము.

శ్రీ సత్యానంద ప్రెస్, ఇన్నీసుపేట, రాజమండ్రి.